

ИИ ХАБЕР ЛУКАДАН

Не ишииттик диди шаатлардан

1 Чойу башлады йазмаа аннат-
мак олушлар ичин, ани гечти-
лэр бизим арамызда,

² нижä етиштирдилäр бизä баш-
тан о инсаннар, ани гörдüläр хеп-
сини хем ангylары шинди олдулар
Аллахын Сözünün насаатчылары.

³ Бäн дä еспалладым, хепсини ис-
лää аараштырдыктан сора, хатыр-
лы Феофил, сыравардыр йазайым
сана хепсини, нижä олду,

⁴ ки сäн билäsin о ишин аслы-
сыны, ани ўүрэндин.

Иоанын дуумасы ичин хабер

⁵ Иудейада, падишах Иродун ва-
кыында, варды бир попаз, ады
Захарийя, Авиийанын сырасындан.
Онун карысы Аронун кызларын-
данды, ады Елисавета.

⁶ Икиси дä Аллахын öнүндä доор-
ру инсаннардылар. Бир лекесиз
билä таманнардылар хепси Алла-
хын сымарладыкларыны хем сы-
раларыны.

⁷ Ушак оннарда йокту, зерä Ели-
савета гебä калмарды, хем икиси
дä, Захарийя хем Елисавета, яш-
лы инсаннарды.

⁸ Бир сыра, аchan Захарийя из-
мет едäрди Аллахын öнүндä онун
изметчилии сырасында,

⁹ аттылар четелä попазларын
альшмакларына гörä, да она дöш-
тү, гүnnüklesin Аллахын Айоз
бинасы ичиндä.

¹⁰ Гүnnükлемäк вакыында чок
инсан дуа едäрди дышарда.

¹¹ Озаман Захарийайа гöste-
рилди Аллахын бир антили. О ду-
рарды гүnnük алтарын саа тара-
фында.

¹² Аchan Захарийя гörдü ону,
үрктü. Бир бüük корку басты ону.

¹³ Ангил деди она: «Захарийя,
коркма, зерä сенин дуан сеслен-
миш олду. Сенин карын Елисавета
дуудураjэк сана бир оол, ан-
гысынын адьыны койажан Иоан.

¹⁴ О сана олажэк шенник хем
севинмäк. Чок инсан севинежек
онун дуумасы ичин.

¹⁵ О Аллахын öнүндä олажэк
бир бüük адам. Ичмейежек шарап
хем башка серсем едäн ичкile-
ри. Таа дуумактан о долу олажэк
Айоз Духлан.

¹⁶ Чойуну Израилдän о дöндüre-
жек оннарын Сааби Аллахына.

¹⁷ О Аллахын önүндä гезежек
Илийанын кувединнäн хем ду-
хуннан, чевирсиинейин бобала-
рын ўреклерини ушакларына хем
о канырыкли неетлилери доору-
лаа. О хазырлайажэк инсаны Саа-
бинин гелмеси ичин».

¹⁸ Захарийя деди ангилä: «Не-
дäн бän таныйажам бууну? Зерä
бän ихтäрим, карым да яашлы».

¹⁹ Ангил жувап етти: «Бäн, Гав-
риил, дурэмүм Аллахын каршы-
сында, йолланылмышым, ки лафе-
дейим сениннäн да гетирейим бу
ии хабери сана.

²⁰ Сäн лафедäмейежäн хем дил-
сиз калажан о гүнä кадар, бу
олунжа, зерä инанмадын беним
сöзлерими, ани вакыт гелдийнäн,
хепси ölä олажэк».

²¹ Инсан, ани беклärди Захарий-
айы, шашарды, нечин чок ойала-
нэр Айоз бина ичиндä.

²² Аchan чыкты дышары, лафе-
дäмäрди. Оннар аннадылар, ани
Айоз бина ичиндä о гörдü бир гö-
rүnmäk. Захарийя оннара нышан-
нан гösterärdi, зерä лафедämärdi.

²³ Аchan измет гүnneri таман-
нанды, Захарийя гелди евä.

²⁴ Бу гүnnердä Елисавета гебä
калды да беш ай сакланды, зерä
дайärди:

²⁵ «Сааби битки-биткийä еспа-
алды да йапты, ки чыкайым инса-
нын аазындан хем кötü лафла-
рындан».

Иисусун дуумасы ичин хабер

²⁶ Алтынжы айда, ангил Гав-
риил йолланмыш олду Аллахтан
Галилейанын бир касабасына, ады
Назарет.

²⁷ Гелди бир кыза, ангысы йавк-
луиду Иосифлän, бир адамнан, Да-
видин сенселесиндän. Бу кызын
ады Мария.

²⁸ Ангил гелди она да деди:
«Услулук сана, Аллахтан иивер-
ги еденäн кыз, Сааби сениннäн.
Иисöзленимисин сäн карыларын
арасында!»

²⁹ Мария бу лафлардан шашты
да дöшүнмейä варды. О сорар-
ды кенди-кендинä, не аннамасы
вар бу селäмин?

³⁰ Ангил деди: «Коркма, Мари-
я, сäн едендин ииверги Аллахтан.

³¹ Гебä калажан да дуудураjан
бир Оол, Ангысынын адьыны ко-
йажан Иисус.

³² О олажэк бир бüük Адам.
Онун адьыны койажэклар „Пек
үүсек Аллахын Оолу“. Сааби Ал-
лах вережек Она Онун Бобасы-
нын, Давидин, чорбажылыны.

³³ О дивежинä падишахлык еде-
жек Иаковун евиндä. Онун пади-
шахлынын сону олмайажэк».

³⁴ Мария сорду антилä: «Не-
сой бу вар насыл олсун, аchan бän
билмеерим, недир коjа?»

³⁵ Ангил жувап етти: «Айоз Дух
конажэк сана. Пек ўүсек Аллахын
гöлгеси сени гöлгелейежек. О, Ким
сендäн дууажэк, адланажэк айоз,
Аллахын Оолу.

³⁶ Сенин хысымын Елисавета
артык яашлы, ама гебä калды. О
да дуудураjэк бир оол. Она хеп-
си дайärди ушаксыз, ама артык
алты ай, нижä гебä калды.

³⁷ Аллахын бир дä сöзү йок на-
сыл күветсиз калсын».

³⁸ Озаман Мария деди: «Сааби,
бän сенин чыраан, олсун Сенин сö-
зүнä гörä!» Да ангил гитти ондан.

Мария гелер Елисаветайа

³⁹ Мария бираздана калкты да
алатлан гитти байырлардакы ка-
сабайа, ани Иуданын ерлерин-
дейди.

⁴⁰ Гирди Захарийанын евинä да
селäмнеди Елисаветайы.

⁴¹ Аchan Елисавета ишиитти Ма-
рийанын кутламасыны, онда бир-
дäн тепинди ушак. Елисавета дол-
ду Айоз Духлан.

⁴² Елисавета баарды бüük сеслän:
«Иисöзленимисин сäн карыларын

арасында хем иисёзленмиш сенин Ушаан, ангысыны сান ташыйэрсын!

43 Насыл байн казандым бойя икрам, ки бана гелсин беним Саабинин анасы?

44 Нижай ишийттим сенин сесини кутламакта, тепинди ушак севинмектэн ичимдä.

45 Не мутлуйсун сান, ани инандын Саабинин сөзүнү, зерä Сааби не адээр, ону таманнээр».

46 Мария деди: «Байн бүтүн ўректэн метиннеерим Саабийи.

47 Севинир духум Аллахта, беним Куртaryжымда.

48 Зерä Аллах есап алды Онун чыраан ашаадан халыны. Бүүндäн öтää хепси сенселелäр мутлугайажэклар бени.

49 Чүнкү Чоккудретли йапты бўйук ишлärп беним ичин, Онун ады айоздур.

50 Онун ажыйаннны каплэр бойдан-бойа Ондан коркан инсаны.

51 О гöстерди куведини Кенди елиннäн да бозду ходулларын душёйнмеклерини.

52 Девирди о каавилери чорба-жылык скемнелериндäн да калдырды ашаа халдан инсаны.

53 Аач оланнары О дойурду ииликлäн, ама зенгин оланнары салверди, гитсиннäр бош еллän.

54 О Кенди изметкеринä, Израилä, йардымга гелди. О бир сыра билä унутмээр ажыммаа,

55 нижай адады бизим деделеримизä, Авраама хем онун сенсесинä дивежинä».

56 Мария калды Елисаветайлан ўч айын долайында, сора дёндүгөери евä.

Иоан Ваатизедижинин дуумасы

57 Аchan гелди вакыды дуудурсун, Елисавета дуудурду бир оол.

58 Комушулар хем хысымнар ишиттилärп, ани Сааби бўйук хайыр баашлады Елисаветайа, онуштан хепси онуннан билä севиндилärп.

59 Секизинжи гўнү гелдилärп ушaa кесиклик йапмаа. Истедилärп адьны коймаа Захарийа, нижай бобасынын ады.

60 Ама анасы оннара деди: «Олмаз, онун ады Иоан олажэк».

61 «Кимсейдä сизин хысымнардан йок бутёрлў ад», – жувап етти оннар.

62 Йаптылар нышан еллерииннäн бобасына, ки аннасыннар, несой ушаан адьны койсуннар.

63 Захарийа истеди бир парча тафтажык да йазды бôлå: «Онун ады Иоан олажэк». Хепси шаштылар.

64 Хемен чўзўлдў онун дили, да баашлады лафетмäй хем Аллахы метиннemää.

65 О байырлы Иудейанын ерленидä хепси комушулары бир корку басты. Долайды хепси инсан бунун ичин лафедäрди.

66 Хепси, ким дä ишидäрди буну, дўшёнмäй варып, дейäрди: «Ажаба, бу ушак ким олажэк?» Хакына, ани Аллахын ели онун ўстүндейди.

Захарийанын пророклуу

67 Ушаан бобасы, Захарийа, долду Айоз Духлан да пророклук етти:

68 «Иисёзленмиш олсун Израильин Сааби Аллахы, Ангысы гелди йардыма Кенди инсанына да куртарды оннары.

69 Калдырды бизä бир каави Куртaryжы Кенди изметкерин, Давидин, севиндäн,

70 нижай хаберледийди евел вакыттан айоз пророкларыннан.

71 Агады, ани куртарајэк бизи душманнардан хем кинжилерин еллериндäн.

72 Бутакым, Аллах гостерер Кенди ажыйаннныны бизим бобаларымыз ичин, унутмээр айоз баалантысыны

73 хем еминнäн адамасыны, ани верди бизим бобамыза Авраама.

74 О адады, ани бизи куртарајэк душманнардан да йапажэк, ки измет еделим Она коркусуз,

75 кабаатсызлыкта хем айозлукта бўтүн бизим йашамамызыда.

76 Ама сান, евлат, адланажан Пек ўйсек Аллахтан пророк, зерä гидежän Саабинин öнү сора, ки Онун ичин йол хазырлайасын.

77 Сান инсана хаберлайежäн куртулмак хем гўнахлардан баашламак.

78 Аллахымыз, долу севгийлân хем ажыйанныклан, йукардан йоллайажэк бизä куртулмак, бензäрдан еринин шафкына,

79 ки айдыннатсын оннара, ким булунэр каранныкта хем öлüm гольгесиндä, доорутсун бизи услулук йолуна».

80 Ушак бўййарди, каавиленäрди духлан. Йашады чол ерлериндä о тўнä кадар, ачан чыкты Израил халкынын каршысына.

Иисусун дуумасы

2 О вакытта Кесар Августтан ве-рилди сымарламак, ки бўтүн Рома падишахлыында хепси инсан йазылсыннар.

2 Бу йазылмак илк сырға олду кулланыжы Квиринийин вакыдында, ангысы кулланарды Сириядা.

3 Херкези гитти йазылсын кенди дуумак касабасында.

4 Иосиф, падишах Давидин сен-селесиндäнди, йолланды Галилейядан, Назарет касабасындан, гитмää Иудейайа, Вифлеем касабасына, Давидин дуума еринä.

5 Гитти, ки йазылсын Марийайлан, йавклу олмушуннан, ангысы маамулду.

6 Аchan оннар етиштилärп орайы, Марийанын вакыды гелди, ки дуудурсун.

7 О дуудурду илк Оолуну, сарды плáналарлан да йаттырды ахыр ичинä, зерä конаклык севиндä булунмады ер оннара.

Вифлеемдäн гўдўжўлärп

8 Орада йакын гўдўжўлärп ко-йуннарлан кырда булунардылар. Оннар гежä беклärдилärп сўрүлериини.

9 Бирдäн гостерилди оннара бир ангил Саабидäн. Доз-долайа Саабинин метинни шафк етти. Оннар пек корктулар.

10 Ангил деди: «Коркмайын, байн гетирерим сизä бир ии хабер, ани бир бўйук севинмäк олажэк хепси инсаны.

11 Бўйн сизä Давидин касабасында дууду Куртaryжы, Сааби Христос.

12 Тä нышан, ангысындан таны-йажэнэз: булажэнэз бир Ушак сарылы плáналарлан, Ангысы йа-тэр ахыр ичиндä».

13 Бирдäн бу ангилä еклениди чок башка ангиллärп. Хепси оннар

метиннәрдиләр Аллахы бутүрлү лафларлан:

14 «Метинник Аллаха ўйсек гёклердә! Ердә услуулук Аллахы беендиран инсанна!»

15 Ачан ангилләр калктылар гёкә, гүдүжүләр дедиләр бири-бирина: «Гиделим Вифлеем касабасына да бакалым, не олду орада, не хаберледи бизә Сааби».

16 Оннар хызылы йолландылар Вифлеемә, булдулар Марийайы Иосифлән хем Ушaa ахыр ичиндә.

17 Гөрүп буну, гүдүжүләр хепсими сөледиләр, не ангил оннара хаберледийди Ушак ичин.

18 Хепси, ким ишитти бу лафлары гүдүжүләрдән, пек шашты.

19 Марийа есаба алды хепси бу лафлары да херзаман дүшүнәрди оннара ичин.

20 Гүдүжүләр дөндүләр геери, севинерәк хем метиннейерәк Аллахы, зерә гөрдүләр хем ишиттиләр хепсини öлә, нижә хаберлендийди оннара.

Иисусу гетирдиләр Айоз бина ичинә

21 Секиз гүндән сора, ачан гелди вакыт Ушaa кесиклик йапылсын, Онун адьны койдулар Иисус, нижә ангил сөледийди, таа Марийа гебә калмадыйнан.

22 Ачан таманнанды вакыт пакланмак ичин Моисейин Законуна гөрә, Иосиф хем Марийа гötürдүләр Ушaa Иерусалимә, чыксын Саабинин онүнä дейни,

23 нижә вар йазылы Саабинин Законунда: «Хербир илк дуумуш чојкук Саабийä адамыш олсун».

24 Оннар лääзымды гетирсеннäр курбан ики гугуш йада ики гугуш йаврусу, нижә вар сымарланмыш Саабинин Законунда.

Симеон иисөзлеер Иисусу

25 Иерусалимдä варды бир адам, ады Симеон. О бир доору хем кабаатсыз адамды, ангысы бекләрди Израилин куртулмасыны. Онда Айоз Дух варды.

26 Айоз Духтан она верилдийди хабер, ани о олмайежек гörмейинjä Саабинин Христозуну.

27 Симеон, кулланылмыш Айоз Духтан, гелди Айоз бинайа. Да ачан Иосиф хем Марийа гетирдиләр Ушaa, ки таманнасыннар Законун сымарладыны,

28 Симеон алды Ону күжак, иисөзледи Аллахы да деди:

29 «Сааби, шинди салвер услулуклан Сенин чырааны, нижә Сän ададын,

30 зерә гөрдү беним гözлерим Сенин куртулманы,

31 ангысыны Сän хазырладын хепси милләтлерин гözлери онүндä,

32 айдыннатсын милләтләрә дейни хем икрам йапсын Израил инсанына».

33 Онун бобасы хем анасы шаштылар бу лафлара, не Ушак ичин ишиттиләр.

34 Симеон иисөзледи оннары да деди анасына, Марийайа: «Бу Ушак сымарланмыш чойун дүшмеси ичин хем чойун калкмасы ичин Израилдä. О – бир нышан Аллахтан, ани дебрештиреjек каршылык инсан ичиндä,

35 чок инсанын саклы неетле-ри ачылсын дейни, сенин ўрään

дä кылышлан сапланмыш ола-жэк».

36 Бурада булунарды бир кары, пророк Анна, Фануелин кызы, Асирин тамызылындан. О пек ихтэр-ды. Коjасыннан йашамышты салт еди йыл.

37 Калмышты дул да шинди сек-сэн дöрт йашындейди. Анна хич айырылмardы Айоз бинадан, ге-жä-гүндöз измет едäрди Аллаха оручлан хем дуайлан.

38 Бу заман Анна, гелип, башла-ды метиннемää Аллахы хем сölем-мää Иисус ичин хепсинä, ким бек-лärди Иерусалимин куртулмасыны.

Иисус Назарет касабасында

39 Ондан сора, ачан таманнадылар хепсини, не сымарланмышты Саабинин Законундан, Иосиф хем Марийа дөндүләр Галилейайа, кенди касабаларына, Назаретä.

40 Ама Ушак бүййәрди, каави-ленәрди хем аарифленәрди гүн-гүндäн. Аллахтан хайыр Онун ўстүндейди.

Ушак Иисус гитти Айоз бинайа

41 Иисусун бобасы хем анасы хер йылын Паскелlä йортусунда гидäрдиләр Иерусалимä.

42 Ачан Иисус таманнады они-ки йашыны, гитти адетä гёрä он-нарлан йортуйя.

43 Ачан гечти йорту гүннери, да оннар дөнäрдиләр геери евä, Иисус калды Иерусалимдä, ама бобасы хем анасы буну билме-дилäр.

44 Сандылар, ани О кафадарла-рыннан барабар йолда. Ачан гит-тиләр бир гүннүк йол, чекеттиләр

аарамаа Ону хысымнарын хем ка-фадарларын арасында,

45 ама буламадылар. Иосиф хем Марийа дөндүләр геери Иеруса-лимä, арасыннар ону дейни.

46 Ўчүнжү гүнү булдулар Ону Айоз бина ичиндä. О, ўредижи-лерин арасында отуруп, сесләрди хем соруш койарды.

47 Хепси, ким сесләрди Ону, шашарды Онуң аарифлиинä хем жувапларына.

48 Бобасы хем анасы, ачан гёр-дүләр Ону, даптур гелдилäр. Оза-ман анасы деди: «Оолум, нечин буны йаптын бизä? Бобан хем бän кахырлан аарээрыз Сени».

49 О деди: «Нечин Бени аарады-ныз? Не, билмеерсиниз ми, ани Бän лääzym олайым Беним Боба-мын евиндä?»

50 Ама оннар аннамадылар Онуң лафларыны.

51 Сора О дөндү оннарлан барабар геери Назаретä да сеследи он-нары. Анасы хепси буннары тутту аклында.

52 Иисус бойлан бүййәрди, аариф-ленәрди да гиттикä Кендини беен-дирапди Аллаха хем инсаны.

Иоан Баатизедижинин насаады

3 Падишах Тиверий Кесарын онбешинжи чорбажылык йылында Понтий Пилат кулланыжыйды Иудейада. Ирод Галиле-йанын кулланыжыйды. Филип, Иродун кардаши, кулланыжыйды Итурейа хем Трахонит ерлерин-дä. Лисаний кулланыжыйды Ави-лини ерлериндä.

2 Аннан хем Кайафа баш попаз-дылар. О вакыт Аллах лафетти

Иоана, Захарийанын оолуна, аңғысы йашарды чоллукта.

³ Иоан гитти Иордан сүйун дөлай ерлеринä, насаат едерäк, ани инсан лääzym дöңсүн гүнахларындан Аллаха хем ваатиз олсун, ки баашланмак еденсин.

⁴ Бу олду, нижäй язылыды пророк Исаианын кийадында: «Бааранын сеси чол ердä ишидилер: „Саабийäй йолу хазырлайын, йол-жаазлары узладын.

⁵ Хербир ойук долдурулсун, ўүсеклик алчалдылын, иири йоллар узладылын хем чукурлу йоллар дүзледилсин.

⁶ Хепси инсан аннасын Аллахтан куртулмайы».

⁷ Иоан данышты инсаннара, аңғылары гелäрди, ваатиз олсуннار, оннара дейип: «Йылан йаврулары, ким ўүретти сизи, качасыныз Аллахын гелäр ўфкесиндäн?

⁸ Йапыныз йакышыклы мейва, гөрүнсүн, ани дöндүнүз Аллаха гүнахларыныздан, да бошуна дүшүнмейин, дейип: „Бизим бобамыз – Авраам“, зерä сөлеерим сизä, ани Аллах бу ташлардан вар насыл йапсын ушак Авраама.

⁹ Артык наjжак фиданын кёкүндä саплы дурэр. Хербир фидан, ани гетирмеер ии мейва, кесиле-жек да атешä атылаjäkä».

¹⁰ Инсаннар сорардылар: «Е биз не йапалым?»

¹¹ О жувап етти: «Кимдä вар ики руба, пайлашсын онуннан, кимдä хич йок, хеп öлä йапсын о да, кимдä имеелик вар».

¹² Гелди харччылар, ваатиз олсуннар дейини, да сордулар: «Үүрэдiji, биз не йапалым?»

¹³ О жувап етти: «Истämейин таа зеедä харч ондан каарä, не си-зä сымарланмыш».

¹⁴ Аскерлердäн кимиси сордулар: «Е биз не йапалым?» О жувап етти: «Кимсейдäн бишэй алмайын коркутмаклан, кимсейи йалан лаффарлан кабаатландырмайын, шўкүр олун ёдеенизä».

¹⁵ Инсан, чўнкү беклärди, гел-син Христос, хепси дўшёнäрди Иоан ичин: «Ажаба, О диил ми Христос?»

¹⁶ Иоан жувап етти хепсинä: «Бän сизи суйлан ваатиз едерим, ама беним ардымга гелер О, Ким таа каави бендäн. Бän диилим йакышыклы чöзмäй Онун айак капларынын тасмаларыны. О сизи Айоз Духлан хем атешläн ваатиз едежек.

¹⁷ Онун елиндä кўрек, О паклайажäк тыназыны. Боодайы топлайажäк амбара, ама плäвайы йака-жäк сўйнмäз атештä».

Иоан капанды

¹⁸ Бутёрлү насаат едäрди Иоан Ии Хабери хем верäрди чок башка насаатлар да.

¹⁹ Иоан таказалады Ирод бейи о бетерä, ани о алды кендинä кенди кардашынын Филиппин карысыны, Иродиадайы, хем хепси башка кötü ишлери ичин дä.

²⁰ Бунун ичин Ирод капады Иоаны зындана.

Иисус ваатиз олэр

²¹ Хепси инсандан сора Иисус да ваатиз олду. О дуа едäркäн, ачылды гök,

²² Айоз Дух инди, гөрүнäр гугуш тени гиби, Онун ўстүнä. Гöктäн

ишидилди бир сес, ани деди: «Сэн-син Беним севгили Оолум, Сендä Беним ислеелиим».

Иисусун сенселеси

²³ Аchan Иисус чекетти инсаны ўүретмää, О бир отуз йашындайды. Нижäй инсан сайарды, О Иосифин оолу, Илиин оолу,

²⁴ Матфатын оолу, Левийин оолу, Мелхийин оолу, Йаннайын оолу, Иосифин оолу,

²⁵ Маттафийанын оолу, Амосун оолу, Наумун оолу, Еслийин оолу, Наггейин оолу,

²⁶ Маафын оолу, Маттафийанын оолу, Семейин оолу, Иосихин оолу, Иоданын оолу,

²⁷ Иоананын оолу, Рисанын оолу, Зоровавелин оолу, Салафиилин оолу, Нирийин оолу,

²⁸ Мелхийин оолу, Аддийин оолу, Косамын оолу, Елмадамын оолу, Ирин оолу,

²⁹ Иисусун оолу, Елиезерин оолу, Иоримин оолу, Матфатын оолу, Левийин оолу,

³⁰ Симеонун оолу, Иуданын оолу, Иосифин оолу, Ионамын оолу, Елиакимин оолу,

³¹ Мелеанын оолу, Меннанын оолу, Маттафанын оолу, Нафанинын оолу, Давидин оолу.

³² Иессейин оолу, Овидин оолу, Воозун оолу, Саланын оолу, Наасонун оолу.

³³ Аминадавын оолу, Админин оолу, Арнийин оолу, Есромун оолу, Фаресин оолу, Иуданын оолу,

³⁴ Иаковун оолу, Исаакын оолу, Авраамын оолу, Фаранын оолу, Нахорун оолу,

³⁵ Серухун оолу, Рагавын оолу, Фалекин оолу, Еверин оолу, Саланын оолу,

³⁶ Каинанын оолу, Арфаксадын оолу, Симин оолу, Нойун оолу, Ламехын оолу,

³⁷ Мафусаланын оолу, Енохун оолу, Иаретин оолу, Малелеилин оолу, Каинанын оолу,

³⁸ Еносун оолу, Сифин оолу, Адамын оолу, Аллахын оолу.

Диавол дeneер Иисусу

4 Иисус, долу Айоз Духлан, дöндү Иордандан, да Дух гötürдү Ону чол ерä.

² Орада дененмиш олду диаволдан кырк гүн. Бишэй имеди о гүннердä. Сонда ажыкты.

³ Диавол деди: «Еер Сэн Аллахын Оолусайдын, сымарла бу таша, екмек олсун».

⁴ Иисус жувап етти: «Йазылы, ани „Адам йашамээр салт екмеклän, /ама Аллахын хербир сөзүннäй“».

⁵ Диавол пиндириди Ону бир ўйсек байыр ўстүнä да бир гöz кыпымда гёстерди хепси ерин падишахлыкларыны.

⁶ О деди Она: «Сана вереjäm заабитлик хепси бу метинни падишахлыкларын ўстүнä, зерä оннар бана верили. Бän дä верерим, кимä истеерим.

⁷ Еер баш иилдирсейдин бана, хепси олажäк Сенин».

⁸ Иисус жувап етти: «/Чекил Бендäн, шейтан, зерä/ вар йазылы: „Баш иилт сенин Сааби Аллахына хем салт Она измет ег“».

⁹ Ондан сора диавол гötürдү Ону Иерусалимä, койду Айоз бинанын

сачаана да деди: «Еер Сән Аллахын Оолусайдын, атыл бурадан ерә,

10 зерә йазылы: „Аллах Кенди ангиллеринә сымарлайажэк, Сени корусуннар“

11 хем: „Сени күжак алажэклар, урулмайасын аяаеннан бир таша дейни“».

12 Иисус жувап етти: «Сөленди: „Денәмә сенин Сааби Аллахыны“».

13 Аchan диавол Ону хертүрлү де-неди, сора гитти Ондан бир парча вакыда.

*Иисус паасызланэр
Кенди мемлекетиндә*

14 Иисус Айоз Духун куведин-нән дөндү Галилейай. Хабер Онун ичин даалды хепси долай ерлөрә.

15 О ўуредакди инсаны оннарын синагогаларында. Хепси Ону метиннәрди.

16 Иисус гелди Назарет касабасына, нередә бүйдүйдү, Кенди альшмасына гөрә, жумертеси гүнү гирди синагога ичинә да калкты, окусун.

17 Она вердиләр пророк Исаиа-нын кийадыны. О ачты кийады да булду о ери, нередә вар йазылы:

18 «Саабинин Духу Беним ўстүмдә, О яалады Бени, ии хабер гötüreyim фукааралара. Йолла-ды Бени, /альштырайым о фала-нык ўреклиleri,/ насаат едейим есириктә оланнара сербестлик, көйләрә гөрмäк, зеетлемишле-ри колверейим сербестләä,

19 хаберлейим ажыйаннык йылыны Саабидән».

20 Сора капады кийады да верди изметчийä, Кендиси отурду ери-нä. Хепси, ким булунурду сина-гога ичиндä, бактылар Она.

21 Озаман башлады оннара сё-лемää: «Бүйүн таманнанды бу сёзлär Айоз Йазыдан, ани шинди ишиттиниз».

22 Хепси ии лафедäрдилäр Онун ичин хем шашардылар, не кääмил лафлар Онун аазындан чыкарды. «Диил ми О Иосифин оолу?» – сорардылар оннар бири-биринä.

23 Иисус оннара деди: «Шинди сиз сёлейежениз Бана о сёлейи-шин лафларыны: „Дофтор! Альштыр илкин кенди-кендини“, яп бурада да, кенди ватанында, не ишиттик, яапмышын Капернаум касабасында».

24 Сора екледи: «Доору сёле-рим сизä: бир дä пророк кабле-дилмеер ислää кенди ериндä.

25 Хакына сёлеерим сизä, ани пророк Илиянын вакыдында, аchan китлендийди гök, яаамур яаамасын дейни ўч йыл хем алты ай, незаман олду бүйүк аачлык бүтүн мемлекеттä, о вакыт варды чок дул кары Израилдä.

26 Ама пророк Илия йолланыл-мады бирисинä билä, ама салт дул карыйя Сарепта касабасындан, ани яакын Сидон касабасына.

27 Чок лепралы хаста варды Из-раилдä, ама пророк Елисейин вакыдында бириси билä пакланмады, саде Нааман Сирийадан».

28 Хепси, ким синагога ичин-дейди, ишидип буну, пек ўфке-лендилäр.

29 Калктылар да чектилäр Ону касабадан дышары, гötürдülär

байырда канаранын кенарына, не-редä оннарын касабасы ерлешик-ти, ки атсыннар Ону дипсизлää.

30 Ама Иисус гечти оннарын арасындан да гитти.

Синагогада фена дұхлу адам алыштырылэр

31 Бундан сора Иисус гитти Ка-пернаум касабасына, Галилей та-рафына. Орада инсаны ўуредакди жумертеси гүнү.

32 Оннар шашардылар Онун ўуретмесинä, зерә О лафедäрди бүйүк заabitликлän.

33 Синагога ичиндä варды бир адам, ангысында варды фена дух. Бу адам баарды бүйүк сеслän:

34 «Брак бизи, не истеерсин биздän, Назаретли Иисус? Гел-дин бизи телефон етмää? Билерим, кимсин Сән, Сән Аллах Айозий-сун!»

35 Ама Иисус таказалады ону да деди: «Сус да чык бу адамдан ды-шары!» Фена дух урду адамы ерә инсан арасында да сора чыкты дышары ондан. Яапмады бир дä зарар билä она.

36 Хепси шаштылар да лафедäр-дилäр бири-бириннä: «Недир бу? О фена дұхларға заabitликлän хем күветлän сымарлээр, да оннар Ону сеслеер!»

37 Иисус ичин хабер даалды хеп-си долай ерлерä.

*Симонун кайнанасы
хем башка хасталар алыштырылэр*

38 Чыкып синагогадан, Иисус гел-ди Симонун евинä. Симонун кай-

нанасы хастайды сыймадан, онуш-тан Иисуса йалвардылар, йардым етсин.

39 Иисус, иилип она, азарлады хасталыы, да сыйта карыйы брак-ты. Кары чабук калкты да башла-ды измет етмää оннара.

40 Гүн каушмасындан сора хеп-си, кимдä варды хаста оланнар хертүрлү аарыларлан, гетирäрдiläр Иисуса, да О, койуп еллерини хербир хаста ўстүнä, алыштырап-ды оннары.

41 Чойундан чыкарды фена дұхлар, ангылары баарардылар: «Сәнсин Христос – Аллахын Оолу!» Ама О азарларды онна-ры да бракмарды сёлесиннäр, зерә оннар билäрдилäр, ани О Христос.

42 Аchan айдыннанмаа башлады, Иисус чыкты да гитти бир сапа ерә. Инсан аарапты Ону, да, бу-луп, тутардылар, гитмесин дейни оннардан.

43 Ама Иисус деди оннара: «Лääzym башка касабаларда да насаат едейим Аллахын Пади-шахлынын Ии Хаберини, зерә бунун ичин Аллах йоллады Бени».

44 О насаат едäрди Иудейанын* синагогаларында.

Шашмаклы балыкчылык

5 Бир сырға, аchan Иисус булу-нарды Геннисарет гёлүнүн бо-йунда, инсан сыйышып сокуларды Она, ишитсин Аллахын сё-зүнү дейни.

2 Иисус гёрдү ики кайык су ўстүндä. Балыкчылар чыкмыштылар

* 4:44 Иудейанын: кими текстлердä йазылы «Галилейанын».

кенара да йыкардылар сўзмелерини.

³ Иисус пинди бу кайыклардан бирисинä, ани Симонунду, йалварды, бираз итирсinnäр кайын кенардан су ичинä, сора отурду да орадан ўйредäрди инсаны.

⁴ Аchan битирди ўйретмäй инсаны, деди Симона: «Ўз таа деринä да атын сўзмелери балык тутмаа».

⁵ Симон жувап етти Она: «Ўўредижи! Биз саваштык бүтүн гежä да бишег тутамадык, ани Сенин лафына гёрä атэрым сўзмелери су ичинä».

⁶ Аchan аттылар сўзмелери, оннар туттулар ёлä чок балык, ани сўзмелäр башладыйдылар копмaa.

⁷ Йаптылар нышан кафадарларына, ангылары обўр кайыктайдылар, гелсиннäр йардым. Оннар гелдилäр, долдурдулар икисини да кайыклары ёлä чок балыклан, ани кайыклар батмаа башладыйдылар.

⁸ Аchan гёрдю буннары Симон Петри, дўштё Иисусун айакларына да деди: «Сааби, гит бендän, зерä бân гўнахкерим!»

⁹ О хем хепси, ким онуннан барабарды, шаштылар бу балык тутмасына.

¹⁰ Хеп бутўрлў олду Иаковлан хем Иоаннан, Зеведейин оолларыннан, ани Симонун кафадарларыйдылар. Озаман Иисус деди Симона: «Коркма, бўйндän сора адам тутан олајжан».

¹¹ Чыкардылар ики кайын кенара, брактылар хепсини да гиттилäр Иисусун ардына.

Лепралы хаста пакланэр

¹² Иисус булунарды касабаларын бирисиндä, да бир лепралы адам, гўрўп Иисусу, дўштё ўзўкйну ерä да йалварды: «Сааби, еер истэрсейдин, вар насыл бени паклайасын».

¹³ Иисус узатты елини, дииди она да деди: «Истеерим, паклан!» Хемен лепра ону бракты.

¹⁴ Иисус сымарлады она, сёлämесин кимсейä. Иисус деди: «Гит да гёстерилип попаза. Кенди пакланман ичин гетир курбан, нижä Моисей сыралады, ки шаатлык олсун инсан».

¹⁵ Иисус ичин хабер гиттикчä таа чок дааларды. Инсаннар сўрўсўрў гелдилäр Она, сеслесиннäр хем хасталыкларындан альштырылсыннар дейни.

¹⁶ Ама Иисус гидäрди сапа ерлерä да орада дуа едäрди.

Иисус алыштырэр кётўрüm адамы

¹⁷ Бир гўнү, аchan Иисус ўйредäрди инсаны, фарисейлär хем закон ўйредижилери, ани гелдийдилäр Галилейанын хем Иудейанын хепси долай кўйлериндän хем Иерусалимдän, дурардылар орада. Саабинин куведи Онуннанды, инсаны алыштырмаа дейни.

¹⁸ Биркач адам гетирдилäр пат ўстүндä бир кётўрüm хастайы да саваштылар ону сокмаа ичянина, Иисусун онүнä койсуннар дейни.

¹⁹ Чўнкў буламадылар, насыл соксуннар ону ев ичинä калабалык бетеринä, пиндилäр евин ѡртусунä

да кереметлär арасындан салвердилäр хастайы дöшек ўстүндä орта ерä, Иисусун онүнä.

²⁰ Иисус, гўрўп оннарын инаныны, деди кётўрüm адама: «Гўнахларын баашланды».

²¹ Билгичлär хем фарисейлär баашладылар дўшёнмäй кенди-кендилеринä: «Кимдир Бу, ани Аллахы кötüлеер? Ким, Аллахтан каарä, вар насыл гўнахлары баашласын?»

²² Иисус, Ангысы билäрди оннарын неетлерини, жувап етти оннара: «Не дўшўнерсиниз ўреклериниздä?»

²³ Не таа колай: демää „Гўнахларын баашланды“ мы оса демää „Калк да гез“ ми?

²⁴ Ама ки билäсизиз, ани Адам Оолунун вар куведи ер ўстүндä гўнахлары баашласын..., дёнуп кётўрüm хастайа деди: «Сана сымарлэрим: калк, ал дёшеени да гит евä!»

²⁵ Чабук бу хаста оннарын онүнäдä калкты, алды дёшеени да евä гитти, Аллахы метиннейерäk.

²⁶ Хепси шаштылар, метиннедилäр Аллахы бўйк коркуйлан да дейдилäр: «Бўйн гёрдük шашылажак ишлэр».

Иисус чаарэр Левийи

²⁷ Ондан сора Иисус, чыкып дышары, гўрдю бир харччи, ады Левий, ангысы отурады ердä, нередä харч топланарды, да деди она: «Гел Беним ардыма!»

²⁸ Левий бракты хепсини да гитти Онун ардына.

²⁹ Сора йапты Она бир бўйк конош кенди евиндä. Бир сўрў харч

чи хем башка конакчылар отурдулар оннарлан софрайа.

³⁰ Фарисейлär хем билгичлär, маана булуп, дейдилäр Онун ўйренижилеринä: «Нечин ийерсизиз хем ичерсиниз харччыларлан хем гўнахкерлärлän барабар?»

³¹ Иисус деди оннара: «Дофтор лäйзым диил саа оланнара, ама хасталара.

³² Бэн гелмедиим чаарайым доорулары, ама гўнахкерлери, Аллаха дёнсүннäр».

Оруч ичин соруш

³³ Оннар дедилäр: «Иоанын хем дä фарисейлерин ўйренижилери сык оруч тутэрлар хем дуа едерлär, ама Сенин ўйренижилерин саде ийерлär хем ичерлär».

³⁴ Иисус жувап етти: «Вар мы насыл дўунжўлär оруч тутсуннар, аchan гўвайя йаннарында?»

³⁵ Гележек вакыт, аchan гўвайя алынажэк оннардан, озаман, о гўннердä оннар оруч тутажэк».

³⁶ Хем дä сёледи оннара бир ёрнек: «Кимсей йыртмээр ени рубадан йама, ески рубай диксин дейни, зерä ени руба йыртылэр хем йама ески рубайа уймэр».

³⁷ Кимсей коймээр ески тулумнар ичинä ени шарабы, зерä ени шарап патладэр ески тулумнары, да шарап дёкўлер, тулумнар да зайн олэрлар.

³⁸ Ама ени шарабы лäйзым дёкмää ени тулумнар ичинä. /Озаман корунэр икиси дä.

³⁹ Кимсей ески шарабы ичтиктäйн сора истамеер ичмää ени шараптан, зерä деер: „Ески шарап таа ии“».

Не дўшер жумертеси йапмаа

6 Бир жумертеси гўнў разгелди, ки Иисус гечсин екиннäр ичиндän. Онун ўўренижилери ко-паардылар башаклардан, фала-йип еллериндä, ийардилäр.

7 Фарисейлердän кимилери де-дилäр: «Нечин жумертеси гўнў йапэрсыныз, не дўшмеер?»

8 Иисус жувап етти оннара: «Окумадыныз мы, не йапты Да-вид хем кафадарлары, аchan ажык-тылар?

9 Гирди Аллахын евинä, алды екмеклери, ани Аллахын онүнä койуларды, иди хем верди ка-фадарларына, бакмайарақ, ани, попазлардан каарä, кимсей дўш-мäрди исин бу екмеклердän?»

10 Хем тaa деди оннара: «Адам Оолу – жумертесинин Саабиси».

Куру еллän бир адам

11 Башка бир жумертеси олду, Иисус гирди бир синагога ичинä да ўўредäрди инсаны. Орада бу-лунду бир адам, ангысынын саа-ели курумушту.

12 Билгичлär хем фарисейлär бакардылар Иисусун ардына, гör-сünнäр, альштыражэк мы жумертеси гўнў, ки олсун нейлän кабаатландырсыннар Ону.

13 Ама Иисус билäрди оннарын неетлерини, онуштан деди о ку-ру еллän адама: «Калк айакча да чык каршыйа». Бу адам калкты айакча.

14 Иисус деди оннара: «Сорэрым сизä, не дўшер жумертеси гўнў йапмаа: иилик ми оса кötüлök мў, йашамайы куртarmaа мы оса те-

леф етмäй ми?» Оннар сусарды-лар.

15 Бакты хепсинä да сора бу ада-ма деди: «Узат елини!» Аchan о узатты, ели енидän саа олду.

16 Фарисейлär кудурурдулар ўф-кедän. Оннар лафеттилär бири-бириннäн, не йапсыннар Иисус-лан.

Иисус айырэр оники апостол

17 О гўннердä Иисус пинди бир байыр ўстүнä, дуа етмäй дейни, да бўтён гежейи гечирди дуа едерäк Аллаха.

18 Аchan айдыннанды, чаарды ўўренижилерини, сечти оннардан оники киши, ангыларыны адлады апостол. Тä оннарын адлары:

19 Симон, ангысынын адйны Иисус койду Петри; Андрей, онун кардаши; Иаков; Иоан; Филип; Варфоломей;

20 Матфей; Фома; Иаков, Ал-фейин оолу; Симон, адланмыш Зилот;

21 Иуда, Иаковун оолу хем Иуда Искариот, ангысы сатты Иисусу.

Хасталар альштырылдылар

22 Сора Иисус гитти оннарлан барабар да дургунду бир дўзлük-тä, нередä варды чок Онун ўўре-нижилериндän хем чоклук инсан, топлу бўтён Иудейадан, Иерусалимдän, Тир хем Сидон касаба-ларын долайындан, ани дениз бо-йунда булунрлар.

23 Оннар гелдилäр Ону сесле-синнäр, хасталыкларындан альш-сыннар хем фена дuxлардан зеет-ли оланнар куртулсуннар.

24 Хепси инсан бакарды дии-син Она, зерä Ондан чыкарды бир бўйк кувет да хепсини альшты-рарды.

Мутлулуклар

25 Озаман чевирди Иисус бакы-шыны ўўренижилеринä да деди: «Мутлу духтан фукаара оланна-ра, зерä сизин Гök Падишаҳлыы!

26 Мутлу сизä, шинди аач олан-нар, зерä сиз дойунажэнэыз! Мут-лу сизä, ани шинди аалэрсыныз, зерä сиз гўләжениз!

27 Мутлу сизä, аchan сиздän ин-сан азетмеер, синагогадан чыка-рэр, фена лафедер хем кötüлеер сизин адйнызы Адам Оолунун бе-теринä!

28 Севинин о гўндä хем шенне-нин, зерä бўйктур сизин ёдеениз гўктä. Хеп бутурлù йаптылар он-нарын бобалары пророкларлан.

29 Ама вай сизä, зенгин олан-нар, зерä сиз бурада олдунуз се-фалыкта!

30 Вай сизä, ани токсунуз шин-ди, зерä сиз ажыкаjэнэыз. Вай сизä, ани бўйн гўлерсиниз, зерä сиз аалайаjэнэыз хем сизлайаjэнэыз!

31 Вай сизä, аchan сизин ичин инсан лафедер исляä, зерä хеп bö-ләй йапарды оннарын бобалары йаланжы пророкларлан!

Севин душманнарынызы

32 Ама сиз душманнарынызы севин, иилик оннара йапын. Ве-рин ёдунч, дўшўнмейерäк геери бишай алмаа. Озаман бўйк ёдек олажэк сизä. Сиз олажэнэыз Пек ўјсек Аллахын ооллары, зерä О иилик йапэр оннара да, ким шўкўр етмеер хем феналык йапэр.

33 Олун ажыйан, нижä сизин Бобаныз ажыйан.

34 Мааналамайын башкасыны

35 Даава кесмейин, Аллах да сизä даава кесмейежек. Мааналамайын, Аллах да сизи мааналамайажэк. Афедин, Аллах да сизи афедеjек.

36 Уарсайды биркимсей сенин бир йанаана, чевир она обўр йа-нааны да. Зорлан аларсайды бир-кимсей ўст рубаны, брак, алсын гўлмееени дä.

37 Ким истеер сендän, вер она, хем ким зорлан алэр сендän, ге-ри истämä ондан.

38 Несой истеерсиниз, инсан сизиннäн гётёрсүн кендини, ёlä гётёрүнўз сиз дä кендинизи ин-саннан.

39 Еер севарсейдиниз салт он-нары, ким сизи север, не шўкўр-лük сизä? Гўнахкерлär дä север-лär оннары севеннери.

40 Еер йапарсайдыныз иилик он-нара, ким сизä иилик йапэр, не шўкўрлük сизä? Хеп болä гўнах-керлär дä йапэрлар.

41 Еер верарсейдиниз ёдунч он-нара, кимдän умутланэрсыныз геери алмаа, не шўкўрлük сизä? Гўнахкерлär дä верерлär ёдунч гўнахкерлерä, ки сора хеп окадар геери алсыннар.

42 Ама сиз душманнарынызы севин, иилик оннара йапын. Ве-рин ёдунч, дўшўнмейерäк геери бишай алмаа. Озаман бўйк ёдек олажэк сизä. Сиз олажэнэыз Пек ўјсек Аллахын ооллары, зерä О иилик йапэр оннара да, ким шўкўр етмеер хем феналык йапэр.

43 Олун ажыйан, нижä сизин Бобаныз ажыйан.

38 Верин, Аллах да сизә вере-жек чалканмыш, басылмыш хем тепеленмиш, ёмөртли хем койнунуза дöкүлү. Зерә, не олчўйлән ёлчежениз, олчўйлән Аллахтан ёлчўлۇ олажэныз».

39 Сöледи сора бир ёрнек: «Вармы насыл бир кöör йолу гёстерсин башка кööра? Ажаба, дöшмейежеклär mi икиси дä куйу ичинä?

40 Ўуренижи диил таа бүük ўуренижисиндän. Ама жöмлä ўуренменин биткисиндä вар насыл етишин ўуренижисини.

41 Нечин гöрерсин кыймыы сенин кардашын гöзüндä, ама кенди гöзüндä казыы есал алмэрсын?

42 Насыл сän дейäsin кардашына: „Кардаш, брак, чыкарайым кыймыы сенин гöзüндäн“, аchan кенди гöзüндä казык дурэр? Ики-үзлү, илкин чыкар казыы кенди гöзüндäн да сора ачык гöрөжän, насыл чыкармаа кыймыы кардашынын гöзüндäн.

Фиданнар хем мейвалар

43 Ии фидан йок насыл йапсын йабан мейвасы. Хеп ölä йабан фиданы да йок насыл йапсын ии мейва.

44 Зерә хербир фидан танынэр мейвасындан. Кимсей топламэр инжир тикенни гümedän еки ўзüm салкымы чалыдан.

45 Ии адам чыкарэр ии ишлär ии ўrään хазнасындан. Кötü адам чыкарэр кötü ишлär кötü ўrään хазнасындан. Зерә адамын аазы лафедер ўrään ташкыннындан.

* 6:48 Каави йывылмышты: кими текстлердä йазылы «таш ўстүндä курулмушту».

Ики түрлү төмөл

46 Нечин деерсиниз: „Сааби, Сааби“, ама йапмэрсыныз, не сölөөрим Бэн?

47 Аннадажам сизә, кимä бензеер адам, ангысы сеслеер хем таманнээр Беним сözümү.

48 О бензеер бир адама, ангысы йапты бир ев. Илкин, казып дерин, темелини ерлештириди таш ўстүнä. Аchan ўштү селли сулар ев ўстүнä, ев кымылдамады, зерä каави йывылмышты*.

49 Ама ким ишидер да таманнамэр, о бензеер адама, ангысы йапты евини ер ўстүнä, темелсиз. Аchan селлär ўштүлär, осаат ев йыкылды. Онун йыкылмасы титси олду».

Иисус алыштырэр ўзбашынын изметкерини

7 Битирдиктän сора насаат етмäй инсана, ани сеслärди Ону, Иисус гирди Капернаум касабасына.

2 Бир аскер ўзбашы, кимин чыраа хастайды öлüm дöшеендä, ангысыны о пек беенärdi,

3 ишилти Иисус ичин да йоллады Иисуса иудейлерин аксакалларыны, ки йалварсыннар, гелсин да алыштырсын онун чырааны.

4 Оннар гелдилär Иисуса да пек йалвардылар, дейип: «Дүшер она йапасын бу иилии,

5 зерä о север бизим инсаны, бизим ичин бир синагога йапты».

6 Иисус гитти оннарлан, ама аchan йаклашты йакын онун евинä,

аскер ўзбашы йоллады достларыны, десиннäр: «Сааби, койма зааметини, зерä бэн етмеерим, ки Сän гиräсин беним евимä.

7 Бэн есалладым, ки бэн дä етмеерим, ки гидейим кендим Санна. Саде де бир лаф, да беним изметкерим алышажэк.

8 Зерä бэн дä заabitлик алтындейым, беним дä елим алтында вар аскерлär. Аchan бирисинä деерим: „Гит“, о гидер. Башкасына деерим: „Гел“, о гелер. Чыраама деерим: „Йап бу иши“, о йапэр».

9 Аchan Иисус ишилти бу лафлары, шашты, дöндү инсана, ани гелäрди Онун ардына, да деди: «Сöлеерим сизә, ани артык Израил ичиндä булмадым болä бир бүük инан».

10 Аchan дöндүлär геери бу йолланмышлар, булдулар о хаста чыраа саа.

Наин касабасында öлү дирилер

11 Ертеси гүнү Иисус гидäрди бир касабайа, ады Наин. Онуннан барабар гидäрди Онун ўуренижилери хем чок инсан.

12 Аchan Иисус йаклашты касабанын токатларына, мезара гötürrärdilär бир öлү, бир дул ананын йалныз оолуну. Бу карыйлан гидäрди чок инсан.

13 Аchan Сааби гöрдү карыйы, жаны ажыды она да деди: «Аалама!»

14 Сора йаклашты, дииди тезгөрэйä. Оннар, ким гötürrärdilär, дурдулар. О деди: «Сана, деликканны, деерим: калк!»

15 Öлү отурду да башлады лафетмää. Иисус верди ону анасына.

16 Хепси корктулар да Аллахы метиннедилär, дейип: «Бüük про-

рок калкты арамызда!» хем: «Аллах Кенди гелди Онун инсанына!»

17 Хабер Иисус ичин даалды бүтүн Иудейада хем долайда.

Иоан Ваатизедижинин йолланмышлары

18 Иоан Ваатизедижинин ўуренижилери хепсини буннары сöледилär Иоана.

19 Иоан чаарды ўуренижилерин икисини да йоллады Иисуса, ки сорсуннар Она: «Сänsin mi O, Ким лääzym гелсин, оса башкасыны мы беклейелим?»

20 Ўуренижилär гелдилär Иисуса да дедилär: «Иоан Ваатизедижини йоллады бизи Санна соралым: „Сänsin mi O, Ким лääzym гелсин, оса башкасыны мы беклейелим?“»

21 О вакыт Иисус алыштырарды чок хасталары түрлү дертлердän, хасталыклардан хем фена духлардан, чок кööрларын ачарды гöзлери.

22 О жувап етти оннара, дейерäк: «Гидин сöлейин Иоана, не гöрерсиниз хем не ишидерсиниз: кööллär гöрөр, топаллар гезер, лепральылар пакланэр, саарлар ишидер, öлүлär дирилер, фукааралара ии хабер насаат олэр.

23 Мутлу о, кимин ичин Бэн кöстек олмайажам».

Иисус шаатлык едер Иоан ичин

24 Аchan гиттилär Иоанын йолланмышлары, Иисус башлады сöлемää инсана Иоан ичин: «Не чыктыныз гörmää чолда? Бир сааз мы, ани лüзгердän салланэр?

25 Не чыктыныз гörmää? Бир адамы мы, йымышак рубайлан

гийимни? Ким гийимни донак рубайлан хем сефалыкта йашээр, оннар падишиха биналарында.

26 Е не чыктыныз гёrmäй? Бир пророк му? Аслы, хем deerим сизä, ани о таа бўўк, некадар бир пророк.

27 Одур, кимин ичин йазылы: „Тä, Бän йоллээрым хабержими Сенин онён сора, ангысы хазырлайажэк йол Саны“.

28 Сöлеерим сизä, ани оннардан, ким карыдан дууду, йок башка биркимсей таа бўўк Иоан Ваатизедижидан. Хеп окадар ен кўччў Гök Падишахлында таа бўўк ондан».

29 Хепси инсан, ким ишитти, артык харчылар да, аннадылар Аллахын доорулууну, чўнкү каблеттийдилär Иоанын ваатизлиини.

30 Ама фарисейлär хем закон ўўредижилери бастылар Аллахын истедиини оннар ичин, зерä ваатиз олтадылар ондан.

31 Иисус деди: «Кимä бензедейим бу бой инсаны, кимä бензеер оннар?

32 Оннар бензеерлär ушаклара, ангылары отурэрлар мейданда да баарэрлар бири-биринä: „Чалдык сизä каваллан, ойнамадыныз; чалдык сизä гамны тўркў, ааламадыныз“.

33 Гелди Иоан Ваатизедижи, не екмек ийёрди, не шарап ичёрди, deerсиниз: „Онда вар фена дух“.

34 Гелди Адам Оолу, ийер хем ичер, deerсиниз: „Хобур хем ич-кижи, харчыларын хем гўнахкерлерин досту!“

35 Ама ким аариблиин ушаа, о буну доорудур».

Бир кары йаалээр Иисусу

36 Бир фарисей теклиф етти Иисусу, софрайа гелсин онун евинä. Иисус гирди фарисейин евинä да отурду софрайа.

37 Бир гўнахкер кары касабадан аннады, ани О конакланэр фарисейин евиндä, да гетирди бир ак мермер кап ичиндä паалы кокуллу.

38 О дурарды Иисусун ардында, аякларында, да ааларды, йыслайп Иисусун аякларыны кенди йашларыннан хем силип сачларыннан, опарди хем кокуларды.

39 Аchan буну гёрдў фарисей, ангысы буйур еттийди Иисусу, деди кенди-кендинä: «Еер бу Адам пророк олайды, озаман билежайди, нетурлў кары бу, ким шинди Она дийер, зерä о – бир гўнахкер».

40 Иисус, лафы алып, деди: «Симон, сёлейеҗäm сана бишай». «Сёлә, Ўўредижи», – деди фарисей.

41 Иисус деди: «Бир зенгин адама борчлуйду ики киши, бириси бешўз динар, обўёрў дä ели.

42 Чўнкү йокту нейлän ёдесинäр, зенгин олан афетти икисини дä. Шинди сёлә, ангысы ону таа чок севвежек?»

43 Симон жувап етти: «Санэрим о, кимä таа чок афетти». «Доору жувап еттин», – деди Иисус.

44 Сора дёндў бу карыйда да деди Симона: «Гёрерсин ми бу карый? Гелдим сенин евинä, да сän дёкмедин бана су, аякларымы йықамаа, ама о йыслады аякларымы йашларыннан хем силди башындан сачларыннан.

45 Сän опўш вермедин Бана, ама о, незамандан гирдим, дургунмээр опмäй аякларымы.

46 Башымы йааламадын зейтин йаайыннан, ама о йаалады аякларымы кокулу йаалан.

47 Онун ичин сёлеерим сана: чўнкү онун чок гўнахлары афедилди, онуштан чок севди. Зерä кимä аз афедилер, о аз да север».

48 Сора деди карыйа: «Афедилди сенин гўнахларын!»

49 Оннар, ким отурдулар Онуннан софрада, башладылар лафтэмäй бири-бириннä: «Кимдир Бу, Ангысы афедер гўнахлары?»

50 Иисус деди карыйа: «Сенин инанын сени курттарды, гит услуруклан евä».

Карылар Иисуслан

8 Бундан сора Иисус гезäрди касабадан касабайа хем кўётдян кўйя да насаат едäрди хем хаберлärди Ии Хабери Аллахын Падишахлыны ичин оники ўўренижисиннäн барабар.

2 Онуннан варды биркач кары да, ангыларыны О курттардыйди фена духлардан хем дертлериндäн: Мария Магдалина, ангысындан чыкарды еди фена дух;

3 Иоана, Хузанын карысы, ани Иродун евини кулланарды; Сусанна хем башкалары. Оннар йардым едäрдилär нейлän варды колайлыклары.

Екижи ичин ѡрнек

4 Аchan топланды чок инсан, гелмä хербир касабадан, Иисус сёледи бўлә бир ѡрнек:

5 «Екижи чыкты тоом екмäй. Аchan екäрди, тоомнардан биразы

дўштў йол бойуна. Оннар чиненди аякларын алтында хем гök кушлары идилär оннары.

6 Башка тоомнар ташлар ўстүнä дўштülär. Аchan филизлендилär, тез курудулар, зерä йокту нередён немник чексиннäр.

7 Таа башка тоомнар чалылар ичинä дўштülär. Чалылар бўйдўлär оннарлан барабар да буулттулар филизлери.

8 Ама калан тоомнар ии топраа дўштülär. Оннар бўйдўлär да гетирдилär ўз катына берекет». Бу ѡрнäй сёледиктэн сора Иисус бўйк сеслän деди: «Кимин вар кулаа ишитмäй дейни, ко ишитсин!»

Ӯрнäй аннамасы

9 Онун ўўренижилери сордулар: «Не аннамасы вар бу ѡрнäй?»

10 О жувап етти: «Сизä верилди, аннайасыныз Аллахын Падишахлынын саклышыкларыны, ама каланына сёленир ѡрнеклärён. Ёlä ки, оннар баксын, да гўрмесин, ишитсин, да аннамасын.

11 Тä не аннамасы вар бу ѡрнäй. Тоом – Аллахын сўзў.

12 Тоомнар, ани дўштülär йол бойуна, оннардыр, ким ишидер сўзў, ама диавол, гелип, чалэр сўзў оннарын ўреклериндäн, инанмасыннар хем куртулмасыннар дейни.

13 Тоомнар, ани дўштülär ташлар ўстүнä, оннардыр, ким кабледер сўзў севинмäклäн, ама кёклешшамеер, онун ичин инанэр бир вакыдадан, ама аchan гелер денемеклär, дўшер.

14 Тоомнар, ани дўштülär чалылар арасына, оннардыр, ким ишидер сўзў, ама йолларында

гидärкän, йашаманын қахырларыннан, зенгиннииннän, майыллыныннан буулэрлар, да берекет вермөерлär.

15 Тоомнар, ани дүштүләр ии топраа, оннар, ким, ишидип сözү, койэр ии хем темиз ўреенä, да гетирер берекет сабурлукта. Солейип буну, О деди: «Кимин вар кулаа ишитмäй дейни, ко ишитсин!»

Шафк гөрүнер ердä

16 Кимсей тутуштурмээр шафкы, ки койсун ону кап алтына еки пат алтына, ама койэр кандиллик ўстүнä, ки оннар, ким гирер, гөрсүннäр айдынны.

17 Зерäйок бишегүй саклы, ани ачылмасын, хем юк бишегүй ёртүлү, ани ўзä чыкмасын да айдынныкта гөрүнмесин.

18 Бакын, нижä сеслеерсиниз, зерä кимдä вар, она таа чок вери-лэжек, ама кимдä юк, ондан алынаажэк, не санэр, ани вар онда».

Иисусун анасы хем кардашлары

19 Иисусун анасы хем кардашлары гелдилäр Она, ама йаклашамадылар Она калабалык бетеринä.

20 Биркимсей деди Иисуса: «Сенин анан хем кардашларын, дышарда дуруп, истеерлär Сениннäн гөрүшмäй».

21 Ама Иисус жувап етти: «Бенин анам хем кардашларым оннар, ким сеслеер хем таманнээр Аллахын сözүнү».

Иисус бораны усландырэр

22 Бир гүн Иисус пинди бир кайык ичинä ўренижилериннäн барабар да деди оннара: «Гечелим

гёлүн ётäэнна». Оннар йоллан-дylар.

23 Кайыклан ўзäркän, Иисус уйуду. Гёл ўстүндäй бёлә бир кескин лўзгär есмäй башлады, ани долдуурруду кайыы суйлан. Хепси бир бўйк хатада булунарды.

24 Йаклаштылар Иисуса, уйандырылар Ону да дедилäр: «Ўўредижи, Уўредижи, кайбелериз!» Иисус уйанды, азарлады лўзгери хем кабаран далгалары. Оннар усландылар, да бир сус олду.

25 Сора деди ўўренижилеринä: «Нäэнда инаныныз?» Долу коркуйлан, шашарак, оннар бири-биринä дейярдилäр: «Кимдир Бу, Ким сымарлээр артык лўзгерä хем далгалара, да оннар Ону сеслеерлär?»

Иисус коолээр фена духлары Герасада

26 Гелдилäр кайыклан Гераса ерлеринä, ани Галилейайай каршы.

27 Аchan Иисус инди кенара, Она каршы чыкты бир адам касабадан, фена духлардан тутулмуш. Чок вакыттан беери гиимäрди руба, йашамарды евдä, ама мезарлаамнары ичиндä.

28 Гёрүп Иисусу, бир кескин сеслän баарды да дўштү Онун ёнүндä, бир бўйк сеслän дейип: «Нейин вар бениннäн, Иисус, Пек ўйсек Аллахын Оолу! Йалварэм, зеетлämä бени!»

29 Иисус сымарладыйды фена дух чыксын бу адамдан, зерä запламышты ону чок вакыттан беери. Инсаннар ону тутардылар баалы синжирлärлän хем алкаларлан, ки беклесиннäр. Ама о

копаарды синжирлери хем алкалары, да фена дух кооларды ону чол ерлерä.

30 Иисус сорду она: «Несой сенин адын?» О жувап етти: «Легион*», зерä онда варды чок фена дух.

31 Фена духлар Иисуса йалвардылар, ки сымарламасын гитсиннäр дипсизлää.

32 Бурада, байыр йамажында отларды бир бўйк сўрў домуз. Фена духлар йалвардылар Она, изин версин гирсингиннäр домузлара. Иисус изин етти.

33 Фена духлар, чыкып бу адамдан, гирдилäр домузлар ичинä, да озаман бўтүн сўрў хызланды дик йамачтан, атлады гёл ичинä да буулду.

34 Аchan домузчулар гёрдüläр, не олду, качтылар да хаберледилäр касабада хем кўўлердä.

35 Инсан чыкты, гёрсён, не олду. Оннар гелдилäр Иисуса да булдулар адамы, ангысындан чыкты фена духлар, отурарак Иисусун айакларында, гиийимни хем аклы башында. Хепсини бир корку алды.

36 Оннар, ким гёрдү, не олду, аннаттылар, насыл альштырылды бу адам, ангысындан чыкарылды фена духлар.

37 Хепси инсан Гераса ериндäн йалвардылар, Иисус гитсин оннардан, зерä пек корктуйдулар. Иисус гирди кайык ичинä да геери дöндү.

38 Бу адам, ангысындан чыкарылды фена духлар, йалваарды,

ки алсын ону да Кендисиннäн, ама О йоллады ону евä да деди:

39 «Гит евä да сёлә, не йапты Аллах сениннäн». О гитти да сёледи бўтүн касабада хепсини, не йапты она Иисус.

Кыз дигилер, хаста кары алышэр

40 Аchan Иисус дёндү геери, инсан Ону каблетти севинмäклän, зерä хепси Ону беклärдилäр.

41 Гелди бир адам, ады Иаир, синагогадан бир ёндержи. О дўштү Иисусун айакларына да йалварды, гелсин она евä,

42 зерä онун бирижик чызы, бир оники йашында, блўм дўшешендайди. Иисус гидärкän, инсан хер тарафтап сыйкыштырарды Ону.

43 Бир кары, хаста кан акмасындан оники йылдан беери, ангысы /харжамышты бўтүн варлыны дофторлара, ама/ кимсей ону альштырамамышты,

44 Йаклашты ардындан Иисуса да дииди Онун рубасынын етеена. Бирдän кан акмасы дургунду.

45 Иисус деди: «Ким дииди Бана?» Чўнкў хепси атылардылар, Петри хем оннар, ким онуннанды, дедилäр Иисуса: «Ўўредижи, доз-долай инсан сени сыйкыштырэх итириер, Сän дä сорэрсын: „Ким дииди Бана“?»

46 Ама Иисус жувап етти: «Бана биркимсей дииди, зерä дуйдум, ани бир кувет чыкты Бендäн».

47 Аchan кары гёрдү, ани тутулду, йаклашты Иисуса, титирайе-рæk дўштү Онун айакларына да

* 8:30 Легион – 6000 аскер.

сөледи хепси инсана, не бетерә о дииди Она, хем нижә хемен алышты хасталыындан.

48 Иисус деди: «Гиргиннән, кызым! Сенин инанын сени алыштырыды, гит услулуклан».

49 Иисус таа лафедәркән, евдән бириси гелди да синагога ондержисинә деди: «Кызын өлдү, наафилә саваштырма Ўуреңийи».

50 Ама, аchan Иисус ишиitti бу ну, деди она: «Коркма, саде инан, кыз куртулажэк».

51 Аchan етишти онун евинә, бракмады кимсей гирсин Онуннан, саде Петрии, Иоаны, Иакову, кызын бобасыны хем анасыны.

52 Хепси аалардылар хем сырлардылар. Иисус деди: «Ааламайын, кыз өлмеди, ама уйуйэр».

53 Оннар гүлмәй алдылар Ону, зерә биләрдиләр, ани кыз өлдү.

54 Аchan хепсини чыкарды дышары, Иисус тутту кызы елиндән да бүүк сеслән деди: «Калк, кызым!»

55 Кызын духу дөндү геери, да о чабук калкты. Иисус сымарлады, версиннәр кыза имәй.

56 Кызын бобасы хем анасы шаш-беш калдылар. Иисус деди оннара, ки бу олуш ичин соләменинәр кимсейä.

Иисус йолләэр онники апостолу насаат етмәй

9 Иисус топлады онники ўүренижисини, верди оннара күвет хем заабитлик фена духларын ўстүнә, алыштырыннар дейни хепси хасталыклардан.

2 Сора йоллады оннара, насаат етсиинәр Аллахын Падишахлыны хем алыштырыннар хасталары.

3 «Бишег алмайын йола: не со па, не хийбә, не екмек, не пара, не дә ики кат руба, – деди Иисус. –

4 Ангы евә гирежениз, о евдә калын, орадан гидинҗә.

5 Еер сизи инсан каблетмәрсейди, чыкаркан о касабадан, артык тозлары да айакларыныздан силкин, азар гиби оннара каршы».

6 Оннар йолландылар да гиттиләр күйдән күййә, насаат едерәк Ии Хабери хем хасталары херердә алыштырарак.

Ирод ишидер Иисус ичин

7 Ирод бей, ишидип хепси бу олушлары, шаш калды, зерә инсандан кимиси дейәрдиләр, ани Иоан дирилди өлүдән.

8 Башкалары дейәрдиләр, ани ўзә чыкты Илия, таа башкалары да дейәрдиләр, ани дирилди бириси евелки пророклардан.

9 Аchan Ирод деди: «Иоанын ка-фасыны алдым. Бу Ким олур, Кимин ичин ишидерим, ани йапэр буттүрлү ишләр?» Онун ичин аарапды колайлык, ки гөрсүн Ону.

Беш бин адам дойуруләр

10 Аchan апостоллар дөндүләр геери, сөледиләр Иисуса хепсини, не йаптылар. Иисус алды оннары да гитти бир тарафа, бир касаба йа-нына, ани ады Вифсаида.

11 Инсан ишиitti буunu да гитти Онун ардына. Иисус ислә кабләтти оннары. Насаат етти Аллахын Падишахлыны ичин хем, кимин варды зору, алыштырыды хасталыклардан.

12 Авшамнарды. Онники апостол йаклаштылар Иисуса да дедиләр:

«Колвер инсаны, гитсиннәр дойлай күйлерә хем кырдақы евлерә, гежелесиннәр дейни хем баксыннар кендилеринә имеллик, зерә бурасы, нередә биз булунэрыз, бир чол ер».

13 Иисус деди оннара: «Сиз ве-рин оннара имәй!» Оннар жувап еттиләр: «Биздә йок бишег, беш екмектән хем ики балыктан карап. Калэр саде, биз гиделим да сатын алалым имәй хепси бу инсан».

14 Орада саде адам тарафы варды бир беш бин киши. Иисус деди Кенди ўүренижилеринә: «Ерлештириин оннары, ки отурсуннар еллишәр киши бөлүмдә».

15 Олә дә йаптылар, хепси инсаны отуртулар.

16 Иисус алды беш екмәй хем ики балыы, калдырды бакышыны гökä да иисөзледи оннары. Сора, кырып, верди ўүренижилерә, ки пайетсиннәр инсана.

17 Аchan хепси идиләр да дойундулар, ондан сора топладылар оники сепет имәк парчалары.

Петринин шааттыы Иисус ичин

18 Бир гүн, аchan Иисус дуа едәрди бир тарафта ўүренижилериннән барабар, О койду оннара буттүрлү бир сормак: «Не deer инсан, Кимим Бән?»

19 Оннар жувап еттиләр: «Кими-си deer, ани Сән – Иоан Ваатизедижи, башкасы – пророк Илия, таа башкасы deer, ани дирилди бир евелки пророк».

20 О сорду оннара: «Ама сиз не deerсиниз, кимим Бән?» «Сән

Христоссун Аллахтан!» – жувап етти Петри.

21 Иисус сыйыдан сымарлады, буну кимсейä соләмесиннәр.

22 Сора аннатты оннара, ани Адам Оолу лääзым чок зеетленсин, рет едилсин аксакаллардан, бүүк попазлардан хем билгичлердән, өлдүрүлсүн да ўчунжү гүнү дирилсин.

Несой излейелим Иисусу?

23 Сора данышты хепсинä: «Ким истеер гелсин Беним ардыма, атылсын кенди-кендиндән, алсын ставрозуну* да Бени излесин.

24 Зерә ким истеер йашамасыны куртармаа, ону кайбедежек. Ама ким йашамасыны кайбедежек Беним ичин, ону куртаражэк.

25 Не файда олажэк бир адама, казансын бүтүн дүннейи, ама кенди-кендини кайбетсин еки жезалансын?

26 Ким утанајэк Бендән хем Беним сөзлеримдән, ондан утанајэк Адам Оолу да, аchan гележек Кендинин, Бобасынын хем айоз ангиллерин метиннииндә.

27 Доору сөлеерим сизä, ани кимиси бурада дураннардан, өлмөйәжекләр гөрмейинжä Аллахын Падишахлыны».

Иисус гөстерилир метинниктä

28 Бу лафлардан сора, гечти йа-кын секиз гүн, Иисус алды Петрии, Иоаны хем Иакову да пинди бир байыр ўстүнä дуа етсин.

29 Аchan дуа едәрди, Онун ўзү гөрүнүшү дииши, рубалары йалабык, ак-бийаз олду.

* 9:23 Алсын ставрозуну: таа евелки текстлердä «хер гүн алсын ставрозуну».

30Онун йанында пейдаланды ики адам, ани лафа дураардылар Онуннан: Моисей хем Илия.

31Оннар гөстерилиләр метинниктә, лафедәрдиләр Иисусун айырылмасы ичин, не гечирежеыйди Иерусалимдә.

32Петрий хем онун кафадарларыны уйку бастыйды. Аchan уйандылар, ачык гөрдүләр Иисусун мәтиинни хем бу ики адамы, ани Онуннан дураардылар.

33Аchan оннар Иисустан айырылдылар, Петри деди Иисуса: «Чорбажы, ии, ки бурадайыз. Йапалым ўч бордей: бир Сенин ичин, бир Моисей ичин, бир дә Илия ичин». Билмәрди, не лафедәрди.

34Болә лафедәркән, гелди бир булут да гөлгесиннән каплады оннары. Ўуренижиләр корктуллар, гөрүп, ани калдылар булут ичиндә.

35Булут ичиндән ишидилди бир сес, ани деди: «Будур Беним сечилмиш Оолум, Ону сеслейин!»

36Бу сес ишидилдиктән сора Иисус калды йалныз. Ўуренижиләр сустулар, о гүннердә кимсәйә соләмединләр, не гөрдүләр.

Чојсук фена духтан күртүләр

37Икинжи гүнү, аchan индиләр байыр ўстүндән, бир сүрү инсан чыкты Иисуса каршы.

38Бир адам инсан ичиндән баарды: «Үүредижи, йалварәрим, гел да бак беним оолуму, зерә бендә о бир йалныз.

39Ону фена дух тутэр да бирдән баарр хем ону ёлә силкер,

ани кöпүк аазындан салверер. Чок зеетлеер, сора зор бракэр ону.

40Йалвардым Сенин ўүренижилеринä, чыкарсыннар бу духу, да чыкарамадылар».

41«Бозук хем инансыз сенселä! Незаманадан олаҗам сизиннән да дайанажам сизä? – деди Иисус. – Гетирий ону бурайы».

42Оолу геләркән, фена дух күветлән урду ону ерә да сарсалады. Иисус азарлады фена духу, альштырды чојжуу да верди геери бобасына.

Иисус енидән хаберлеер öлжүйнү хем дирилмесини

43Хепси шаштылар Аллахын бүүклүүнä. Аchan хепси шашардылар Иисусун ишлеринä, озаман О деди ўуренижилеринä:

44«Есап алын, не сөлеерим сизä: Адам Оолу верилмиш олаҗэк инсанын елинä!»

45Ама ўуренижилери бу лафлары аннамардылар, зерә оннар ичин бу лафларын маанасы саклыйды, ки аннамасыннар, сормаа да коркардылар.

Ким ен бүүк?

46Оннарда пейдаланды бир чекиш, ки билсиннäр, ким ен бүүк олаҗэк.

47Иисус аннады оннарын неетлерини, онуштан алды йанына бир күчүк ушак

48да деди оннара: «Ким кабледер бу ушаа Беним адымы, о Бени кабледер. Ким кабледер Бени, о кабледер Ону, Ким Бени йоллады. Зерә ким ен күчүк аранызыда, о ен бүүктүр».

Ким диил каршы бизä, о бизимнäн

49Иоан, лафа катылып, деди: «Үүредижи, биз гөрдүк бир адам, ангысы чыкаарды фена духлары Сенин адыннан, да дургуттук ону, зерә гезмеер бизимнäн».

50«Дургутмайын, – жувап етти Иисус, – зерә ким гитмеер сизä каршы, о сизиннäн».

Гöктäн атеш

51Йаклашты заман, гöкä калксын, Иисус карарлады Иерусалимä гитсин.

52Кендиндән онжä хабержилири йоллады. Оннар Самарийалыларын бир күүйүнä гиттиләр, ки хазырласыннар конак ери гежелемäк ичин.

53Иисусу каблетмедиляр, чүнкү Иерусалимä гидärди.

54Аchan Онун ўуренижилери Иаков хем Иоан гөрдүләр буну, дедиләр: «Сааби, кайыл мыйсын, сымарлайалым, йаасын гöктäн атеш оннарын ўстүнä да йаксын оннары, /нижä Илия яапты/?»

55Иисус, дёнүп, таказалады оннары/да деди: «Билмеерсиниз, не духтан кулланмышсыныз!

56Адам Оолу гелмеди кайбетсин инсаны, ама куртарсын/. Сора гиттиләр башка бир күүйä.

Ким истеер излемäй Иисусу?

57Аchan оннар гидәрдиләр йолда, бир адам Иисуса деди: «Сааби, гидежäм Сенин ардына, нерейи да Сän гитсäн».

58Иисус жувап етти: «Тилкилерин иннери, күшларын жувалары вар, ама Адам Оолу йок нерейи башыны койсун».

59Башка бирисинä деди: «Гел ардымы». О жувап етти: «Сааби, брак, илкин гидейим бобамы гомейим».

60Ама Иисус жувап етти: «Брак, ёлләр ёлүлери гомсүн, ама сän гит да хаберлә Аллахын Падишахлыны».

61Таа башкасы деди: «Сааби, гидежäм Сенин ардына, ама илкин брак, гидейим евдекилеримä „кал саалыжаклан“ сөлейим».

62Иисус жувап етти: «Хербири, ким койэр елинни пулла да геери бакэр, йараашмаз Аллахын Падишахлына гирсин».

Иисус йоллээр етмиш ўуренижисини насаат етмäй

10Бундан сора Сааби сечти таа етмиш* ўуренижи. Йоллады оннары икишäр-икишäр Кенди онжä сора хепси касабалара хем ерлерä, нерейи О гитмäй истäрди.

2Деди оннара: «Берекет бүүк, ама ишчи аз! Онуштан дуа един берекедин чорбажысына, чыкарын ишчи екиннерини топламаа.

3Гидин! Йоллээрим сизи, нижä кузулары йабанылар ичинä.

4Алмайын кендinizläй не кесä, не хийбä, не дä айак кабы. Кимсейлän йолда селämнäшмейин.

5Хербир евдä, нерейи гирежеиз, дейäсизиз: „Услулук олсун бу евдä!“

* 10:1 Етмиш: кими текстлердä «етмиш ики».

6 Еер варса орада услулук оолу, сизин селәминиз калајэк онуннан, башка түрлүү дөнөжек сизә геери.

7 О евдә калын, ийин хем ичин, не вережекләр. Зерә ишчи кенди иши ичин баашыш каблесин дүшер. Евдән евә гезмейин.

8 Хербир касабайа, нерейи гирежениз хем нередә кабледилежениз, ийин не койажэкләр онүнүзä.

9 Орада алыштырын хасталары, дейип: „Аллахын Падишахлыы йаклашты сизä“.

10 Ама хербир касабада, нерейи гидежениз, да каблетмейежекләр сизи, орада сокaa чыкын да бöлә дейин:

11 „Касабаныздан айакларымыза конан тозу азар гиби силкериз сизä каршы, ама хеп окадар билин, Аллахын Падишахлыы йаклашты сизä“.

12 Сöлеерим сизä, ани даава гүнүндä Содом касабасына таа илин олајэк, некадар о касабайа.

Вай инансыз касабалара!

13 Вай сана, Хоразин! Вай сана, Вифсаида! Зерә, еер бу кудретли ишләр, не сиздä яапылды, Тир хем Сидон касабаларында яапылайды, чоктанчуваллан гиийимни хем күл ўстүнä отуруп, гүнахларындан Аллаха дөнөжейдилäр.

14 Ама даава гүнүндä таа илин олајэк Тир хем Сидон касабаларына, некадар сизä.

15 Сäн, Капернаум, гёкä кадар мы ўусекленежän? Диил, сäн олүлär еринä дүшежän.

16 Ким сеслейежек сизи, Бени сеслейежек. Ким сиздäн атылајэк, Бендäн атылајэк. Ама ким

Бендäн атылајэк, о атылајэк Ондан, Ким Бени йоллады».

Етмиши ўүренижки дöнер геери

17 О етмиш киши дöндүлär бүүк севинмäклän да дедилäр: «Сааби, артык фена духлар да сеслеерлär бизи Сенин адыннан».

18 Иисус деди: «Гöрдöм шайтанды, ангысы дöштүү гöктäн, нижä бир чимчирик.

19 Вердим кувет сизä, басасыныз йыланнар хем скорпионнар ўстүнä хем душманын бүтүн куведи ўстүнä. Хич бишэй сизä зарар йапмайажэк.

20 Сиз севинмейин, ани фена духлар сизи сеслеер, ама севинин, ани адыныз гöклердä яазылы».

Боба хем Оол

21 О саат Иисус Айоз Духлан севинди да деди: «Шöкүр едерим Сана, Боба, ани сакладын буннары аариф хем фикирли оланнардан да ачтын евлатлара. Хакына, Боба, будур Сенин истедиин!

22 Хепсини Бобам Беним елимä верди. Кимсей билмеер, кимдир Оол, Бобадан каарä, хем кимсей билмеер, кимдир Боба, Оолдан каарä, хем оннардан, кимä Оол истеер ачмаа».

23 Сора дöндü ўүренижилеринä да салт оннара деди: «Мутгу гöзлär, ани гöрерлär, не сиз гöрерсиз!

24 Зерә сöлеерим сизä, ани чойу пророклардан хем падишахлардан истедилäр гöрмää, не сиз гöрерсиз, хем ишиитмää, не сиз ишидерсиз, ама гöрмединäлär хем ишиитмединäлär».

Ажыйаныклы самарийалы

25 Бир закон ўўредижиси калкты денесин Иисусу да деди: «Ўўредижи, не яапайым, ки дивеч яашамак еденейим?»

26 Иисус деди: «Не вар яазылы Законда? Насыл окуйэрсын?»

27 О жувап етти: «Севäsin Сааби Аллахыны бүтүн ўрённэн, бүтүн жаныннан, бүтүн кувединнэн хем бүтүн аклыннан хем севäsin яакын оланыны, нижä кендини».

28 Иисус деди она: «Доору жувап еттин, яап олә да яашайажан».

29 Ама о истеди кендини доортуусун да Иисуса сорду: «Кимдир яакын оланым?»

30 Иисус енидäн лафетти да деди: «Бир адам Иерусалимдäн Иерихона гидäрди, хайдутларын елиниä дöштүү. Оннар ону сойдулар, дöйүйүп, яары олү брактылар, сора гиттилär.

31 Разгелä, бир попаз о йолдан гечäрди. Ону гöрүп, йолун обёр тарафына гечти.

32 Хеп олә бир левийли орадан гечäрди. Ону гöрүп, йолун обёр тарафына гечти.

33 Ама бир самарийалы, бу йолдан гечäркäн, яаклашты, ону гöрүп, жаны ажыды.

34 Йанына гелди, зейтин яаайы хем шарап дöктü да яараларыны баалады. Сора пиндирди ешек ўстүнä, гötürdü бир конак евинä да заамет гütтү она.

35 Икинжи гүнү, аchan йолланды, чыкарды ики динар да верди конак евинин чорбажысына, дейип: „Бакасын ону, не харжай-

жан таа зеедä, дöнmemдä öдeje-жäм сана“.

36 Ким буннарын ўчүндäн, саýэрсын, хайдутларын елинä дöшмүшүн яакын оланыйды?»

37 О жувап етти: «О, ким йардым етти она». Озаман Иисус жувап етти: «Гит, сäн дä олә яап».

Марфа хем Марийа

38 Аchan Иисус йолда булунарды, ўўренижилериннäн гирди бир күййä. Бир кары, ады Марфа, каблетти Ону кенди евинä.

39 Онун варды кызкардашы Марийа, ангысы, отуруп Саабинин айаклары йанында, сеслэрди Онуң сöзүнү.

40 Марфа чок чалышарды, ки измет етсин. Иисуса яаклашып, деди: «Сааби, сенин касаветин йок му, ани кызкардашым бени бракты, яалныз измет едейим. Десäнä она, яардым етсин бана».

41 Сааби жувап етти она: «Марфа, Марфа, чок ишлär ичин сäн заамет хем кахыр гүдерсин.

42 Саде бир иш лääzym сана. Марийа сечти ии тарафыны, ани хич алымайажэк ондан».

Бизим Боба

11 Бир гүн Иисус дуа едерди бир ердä. Аchan битирди дуасыны, бириси ўўренижилердäн деди: «Сааби, ўўрет бизи дä дуа еделим, нижä Иоан ўўретти кенди ўўренижилерини, дуа етсиннäр».

2 Иисус деди: «Аchan дуа едерсиз, дейин:

„/Ей гöклердä олан/ Боба,
Ко айозлансын Сенин адын.
Ко гелсин Сенин Падишахлын.

Ко олсун Сенин истедиин, нижä гöктä, ölä ердä дä./

³ Хергүнкү екмейизи хер гүн бизä вер.

⁴ Баашла бизим гüнахларымызы,

Зерä биз дä баашлээрз хепсими, ким бизä борчлу.

Гötürmä бизи денемейä,
/Ама курттар кötü оландан/“.

Чалышимак дуада

⁵ Сора деди: «Еер сизин биринизин варса досту, да о гежäйарысы гидäрсä она да дейäрсä: „Достум, вер бана öдүнч ўч екмек,

⁶ зерä гелди йолдан беним бир достум, да йок не онун öнүнä коjайым“;

⁷ ичтандан онун досту жувап едäрсä: „Саваштырма бени, зерä капу китли, ушакларым бенимнän пат ўстүндä, йок насыл калкамы да екмек верейим сана“.

⁸ Сöлеерим сизä, еер калкмар сайды версин доступна гиби, хеп окадар бунун калын ўзлölүү бетеринä калкажäк да хепсими, не лääzym, вереjек.

⁹ Онун ичин deerim сизä: истеин – да верилежек; аарайын – да булажэнэз; урун – да ачылажäк.

¹⁰ Зерä ким истеер – еденер, ким аарэр – булэр, хем ким урэр – она ачылэр.

¹¹ Вар мы сизин араныздан боба, ангысынын оолу екмек истärkäñ, версин она таш? Оса балык истärkäñ, версин йылан балык еринä?

¹² Оса йымырта истärkäñ, версин скорпион?

¹³ Еер сиз, ани фенайсыныз, билäрсениз ушакларыныза ии баашылар вермää, некадар таа чок сизин Гöктеки Бобаныз вереjек Айоз Духу оннара, ким Ондан истейежек».

Иисус хем Веелзевул (шайтан)

¹⁴ Иисус бир хастадан, ангысы лафедämärdi, чыкарады фена духу. Аchan яапты буну, о хаста олан башлады лафетмää, да инсан шашты.

¹⁵ Кимиси дейäрди: «Фена духлары чыкарэр Веелзевулун – фена духларын öндержисинин – кувединнän».

¹⁶ Башкалары, ки денесиннäр Иисусу, истärдилäр бир нышан гöктäн гöстерсисин.

¹⁷ Иисус аннады оннарын неетлерини, онуштан деди: «Хербир падишахлык, ани бöлүнер да каршы гидер кенди-кендинä, даалэр. Хеп ölä хербир ев, нередä бöлүнмäк олэр, даалэр.

¹⁸ Еер шайтан бöлүндöseydi кенди-кендинä, несой вар насыл дурсун онун падишахлы? Сиз деерсиз, ани Бän уурадармышым фена духлары Веелзевулун кувединнän.

¹⁹ Еер Бän чыкаарсайдым фена духлары Веелзевулун кувединнän, озаман сизин адамнар кимин кувединнän чыкаэрлар? Бунда оннар сизä даава кесежеклär.

²⁰ Еер Бän чыкаарсайдым фена духлары Аллахын кувединнän, озаман Аллахын Падишахлыы сизädän етишити.

²¹ Аchan бир адам, каави хем ислää силäхлы, коруйэр кенди

евини, онун варлыы коркусузлукта.

²² Ама аchan гелер онун ўстүнä биркимсей, таа каави ондан, да енсеер ону, озаман алэр куветлän онун силäхларыны, ангыларына о умутланарды, да пайедер, не ондан алды.

²³ Ким диил Бенимнän, о каршы Бана. Ким топламээр Бенимнän, о даадэр.

Фена дух дöнөр геери

²⁴ Аchan фена дух чыкэр адамдан, о гезер сусуз ерлердä, раатлык аарэр, да чöнкү буламээр, deer: „Дöнейим евимä, нередäн чыктым“.

²⁵ Гелдии заман, булэр ону сүпöрүлмүш хем донак.

²⁶ Сора гидип, алэр кендиннäн башка еди дух, таа фена, некадар кендини. Гирерлär ичайна да орада ерлешерлär. Бутакым, адамын сон халы олэр таа кötü, некадар баштакы».

Хакына мутлулук

²⁷ Аchan Иисус сöлärди бу лафлары, бир кары инсандан бöйүк сеслän баарды: «Не мутлуг Сенин анан, ким ташыды хем емзириди Сени!»

²⁸ Иисус жувап етти: «Таа не мутлуг оннара, ангылары сеслеерлär хем таманиэрлар Аллахын сözünү!»

Ионанын нышаны

²⁹ Аchan чок инсан топланды, Иисус лафетмää башлады: «Бу сенселä – кötü бир сенселä, истеер бир нышан, ама она верилмейежек

башка нышан, пророк Ионанын нышанындан каарä.

³⁰ Зерä, нижä Иона олду бир нышан Ниневийя касабасынын инсаны ичин, хеп ölä Адам Оолу да олажäк нышан бу сенселä ичин.

³¹ Ўүллендän падишахка калкажäк даава гүнүндä бу сенселенин адамнарыннан да кабаатланыраjäk оннары, зерä о гелди дүнненйин кенарындан, ки ишитсин Соломонун аарилиини, ама бöйүн бурада дурэр Бириси, Ангысы таа бöйүк Соломондан.

³² Ниневийя касабасындан инсаннар даава гүнүндä калкажäклär бу сенселенин адамнарыннан да кабаатланыраjäklär оннары, зерä оннар, Ионанына саадыны ишидип, кенди гüнахларындан Аллаха дöндүлэр, ама бöйүн бурада дурэр Бириси, Ангысы таа бöйүк Ионадан.

Гүүденин айдынныы

³³ Кимсей тутуштурмээр шафкы, ки койсун ону бир саклы ерä еки кöп алтына, ама койэр ону кандиллик ўстүнä, ки ким гирер, гörsünнäр айдынныы.

³⁴ Гöz – гүүденин айдынныы. Еер сенин гözүн саа оларсайды, бütün гүүдäн айдынныкта олажäк. Ама сенин гözүн кötүсейди, бütün гүүдäн караннныкта калаjäk.

³⁵ Онун ичин бак айдыннык, ани сендä, караннык олмасын.

³⁶ Еер бütün сенин гүүдäн айдынныкса, да хич бир тарафы караннныкты диилсä, бу таман бир айдыннык олажäк, ölä нижä бир шафк йалабыктыннан сени айдыннадэр».

Билгичлери хем фарисейлери тақазаламак

37 Аchan Иисус буннары соләрди, бир фарисей Ону буйур етти кендисинä конна. Иисус гелди да софрайа отурду.

38 Аchan фарисей гордү, ани Иисус имектän онжä еллерины йыкамады, шашты.

39 Ама Сааби деди: «Сиз, фарисейлär, йыкээрсыныз чöлмäйн хем чанаан дышансыны, ама ичянсы хырсызылан хем феналыклан долу.

40 Фикирсизлär! Ким йаратты дышансыны, йаратмады мы ичянсыны да?

41 Йапын иилик, не вар сиздä, озаман сизин ичин хепси темиз олајжэк.

42 Вай сизä, фарисейлär, зерä сиз вересиниз онунжку пайыны наанедäн, седеф отундан хем башка ешилликлердäн, ама унудэрсыныз доорулуу хем Аллахын севгилиини. Буннары лääzym япасыныз, каланыны да бракмайасыныз!

43 Вай сизä, фарисейлär! Зерä сиз синагогаларда северсиниз отурмаа илк скемнелерä, беннерсиниз, инсан селäm версин сизä мейданнарда.

44 Вай сизä, /билгичлär хем икиүзлү фарисейлär!/ Сиз нышансыз мезарлар гиби, ани горунмеерлär, да инсан билмейерäк, чиинеер оннары».

45 Закон ўредижилериндäн бириси деди: «Ўредижи, солäркän буннары, бизи дä гүжендирерсин».

46 Иисус жувап етти: «Вай сизä, закон ўредижилери! Зерä сиз аар ўклäр инсан ташысын којэрсыныз, ама кендиниз о ўклерä баарлем пармаанызлан диимеерсиниз.

47 Вай сизä, ани пророклара мезар курэрсыныз, кими ѡлдүрдү сизин бобаларыныз.

48 Бутакым, гöстерерсиз, ани бобаларынызын ишлериннäн кайылсыныз, чёнкү оннар пророклары ѡлдүрдүлär, сиз дä мезар дүзерсиниз.

49 Онуштан Аллахын Аарифлии deer: „Йоллайажам оннара Беним пророкларымы хем апостолларымы: кимисини ѡлдүрежеклär, кимисини коолайажэклар!“.

50 Онун ичин бу сенселедäн есап сорулажэк пророкларын каннары ичин, ани дöкүлдү таа дүннейин курулмасындан,

51 Авелин канындан Захарийанын канынадан, ангысы ѡлдүрүлдү Айоз бинанын хем курбаннын арасында. Аслы сёлеерим сизä: есап сорулажэк бу бой инсандан!

52 Вай сизä, закон ўредижилери, зерä сиз алдыныз елинизä билги капусунун анатарыны, ама не кендиниз гирерсиниз, не дä, ким истеер гирсин, бракэрсыныз!»

53 Аchan Иисус чыкты орадан, билгичлär хем фарисейлär, дакылып, чок сормаклар койдулар, ки сёлесин чок ишлär ичин.

54 Чалыштылар, кыстырсыннар Ону бир йанныш лафлан, ки сора кабаатландырысинар.

Олмайын икиүзлү

12 Бу вакыт, аchan чок биннäн инсан топланды блä, ани чиннäрдилär бири-бирини, Иисус башлады ўретмäй ўренижилерини, дейип: «Корунун фарисейлерин майасындан, ани икиүзлүлүктүр.

2 Йок бишегүй ѡртүлү, ани ачылмасын хем йок бишегүй саклы, ани аннашылмасын.

3 Онуштан, не сёлединиз караныкта, о ишидилејек айдыныкта. Не фисирдединиз ичердä, о хаберленејек евлерин ѡртүлери ўстүндäн.

4 Сёлеерим сизä, Беним достларым, коркмайын оннардан, ким гүүдейи ѡлдүрөр, ама башка бишегүй япамээр.

5 Сёлеерим, кимдäн коркасыныз: коркун Аллахтан, Ангысы ѡлдүрдүктäн сора, куведи вар жендермä атсын. Сизä deerим: елбетки, Ондан коркун.

6 Сатылмээр мы беш сачак күшү ики ассарийä? Оннарын бириси билä унудулмээр Аллахтан.

7 Сизин башынызда хепси сачларыныз сайлылы. Онуштан коркмайын. Сиз таа паалыйсыныз чок сачак күшларындан.

8 Сёлеерим сизä, ани ким шаатлык едејек Бана инсанын онүндä, ону Адам Оолу да шаатлык едејек Аллахын ангиллеринин онүндä.

9 Ама ким атылажэк Бендäн инсанын онүндä, ондан Бэн дä атылажам Аллахын ангиллеринин онүндä.

10 Еер биркимсей лафедärsä Адам Оолуна каршы, афедилејек.

Ама ким кötүлейежек Айоз Духу, афедилмейежек.

11 Аchan гötүрежеклär сизи си-нагогаларын, заабитлерин хем чорбажыларын онүнä, дүшүнмейин, нетүрлү доорулуунузу чыкармаа еки не жувап етмäй,

12 зерä Айоз Дух ўредежек сизи, не лафедäsiniz озаман».

Корунун пара тамахлыындан

13 Бириси инсандан Иисуса deeridi: «Ўредижи, солä беним кардашыма, пайетсин бизä бобамыздан калма варлыы».

14 «Бе адам, – жувап етти Иисус, – ким койду Бени дааважы олайым еки пайдейим варлынызы?»

15 Сора деди: «Бакын, корунун хертүрлү пара тамахлыындан, зерä йашамак тутунмээр варлыын боллуундан».

16 Сора сёледи бир ёрнек: «Бир зенгин адамын мерасында бүүк берекет олду.

17 О кенди-кендинä дүшүнäрди хем дейäрди: „Нäбайым? Йок не рейи берекедими топлайым.

18 Тä не йапажам: ески амбарларымы бозажам да таа бүүк ени амбарлар йапажам. Орайы топлайажам хепси екиннерими хем варлымы.

19 Сора дейежäm жаныма: жаным, вар чок иилик топту чок йыллар ичин; диннен, и, ич хем шеннен!“

20 Ама Аллах деди она: „Сэн фикирсизсин, бу гёйдä сенин жанын алынајжэк. Буннар, не хазырладын, кимä калажэк?“

21 Хеп бутүрлү олэр онуннан да, ким топлээр зенгинник кендиси ичин, ама зенгиннäмееер Аллахта».

Кахырланмайын

22 Сора Иисус деди ўүренижи-леринä: «Онуштан deerим сизä, кахырланмайын йашамак ичин, дүшүнмейин, не ийежениз хем не гүйденизä гиийежениз.

23 Йашамак таа паалы, некадар имäк, хем гүйдä таа паалы, некадар руба.

24 Бакын гаргалара. Оннар не екер, не дä бичер. Оннарын йок не амбарлары, не дä читлери, ама Аллах оннары дойурэр. Сиз чок таа паалыйсыныз күшлардан!

25 Хем ким сиздäн, артык кахырланып, вар насыл еклесин баарлем бир ендэзä кенди бойуна*?

26 Еер йапамарсайдыныз ен күчүк иши, озаман нечин кахырланэрсыныз калан ишлär ичин?

27 Есал алын, несой бўйер замбаклар. Оннар не зааметленер, не дä докуйэр. Ама deerим сизä: артык Соломон бўтён донаклыында гиинамеди, нижä оннарын бириси.

28 Чўнкү Аллах болä гиидирер оту, ани бўйн кырда, ама йаарын атешä атылажэк, некадар таа чок гиидирежек сизи, аз инанжылар?

29 Аарамайын, не имäк хем не ичмäя. Бунун ичин касаветленмейин.

30 Зерä хепсини буннары дүннä инсаннары аарээр. Бобаныз билер, ани буннар лääzym сизä.

31 Хепсиндäн онжä аарайын Аллахын Падишахлыны, калан ишлär дä верилежек сизä.

32 Коркма, сän, кўчük сўрү. Сизин Гёктеки Бобаныз хавезликлän верер Падишахлы сизä.

33 Сатын не вар сиздä, да йапын иилик. Кендинизä ескимäз кеселär хазырлайын – гечмäз зенгинник гёклердä, нерейи хырсыз соукулмээр хем гўвä имеер.

34 Зерä нередä сизин зенгиннииз, орада сизин ўреениз дä ола-жэк.

Күшику изметкерлär

35 Олун хазыр, белинiz күшак-лы олсун, шафкларыныз йансын.

36 Олун, нижä адамнар, ани чорбажыларыны беклеерлär, дўйн-дäн дöнсүн, ки гелип, капуя урдуйнан, чабук ачсыннар.

37 Не мутлу чыраклар, ангыла-рыны чорбажы гелмесиндä ачык-гöz булажэк! Доору сёлеерим сизä, ани отурдајэк софрайа да, күшак-лы, измет едежек оннара.

38 Еер гелмиш оларсайды икин-жи еки ўчёнжў гejä бекчилииндä, не мутлу олажэк изметкерлерä, ангыларыны чорбажы ачыкгöz булажэк!

39 Буну билин, еер билейди ев чорбажысы, не саатта хырсыз гележек, күшкү дуражэйды да еви-ни сойсун бракмайажэйды.

40 Сиз дä олун хазыр, зерä Адам Оолу гележек о саатта, аchan хич дўшүнмеерсиниз».

Аариф хем инанч чырак

41 «Сааби, бизим ичин ми сё-леерсин бу ёрнä оса хепси ичин ми?» – сорду Петри.

42 Сааби жувап етти: «Кимдир инанч хем аариф векил, ангылыны чорбажысы койажэк жувапчы

кенди евиндä хепси чыракларын ўстүнä, вакыдында имäя версин оннара дейни?

43 Мутлу чырак, ангысыны чор-бажысы, гелмесиндä, булажэк бöллä йапаркан!

44 Доору сёлеерим сизä, ани койажэк ону жувапчы бўтён кенди варлыы ўстүнä.

45 Ама чырак акылжä дейäрсей-ди: „Чорбажым ойаланэр гелмää“, да башларсайды дўймäй изметкерлери хем изметчийкалары, имäя, ичмäя хем сарфошлук етмää,

46 онун чорбажысы гележек бир гўн, незаман хич беклämеер хем о саатта, незаман хич дўшүнмеер, чок дўйайежек да ону инансыз оланнарлан бир ерä койажэк.

47 О чырак, ангысы билäрди чорбажынын истедиини, ама ха-зырланмады хем иши йапмады, нижä чорбажы истäрди, бу чырак чок дўйлмüs олажэк.

48 Ама о, ким билмейерäк ка-баат йапты, аз дўйлмüs олажэк; зерä кимä чок верилди, чок исте-нежек дä, хем кимä чок инанды-рыйлди, ондан таа чок жувап ис-тенежек.

Бўлумнүж себеплери

49 Гелдим атеш гетирейим ер ўстүнä да пек истеерим, ки шин-ди тутушсун!

50 Бир ваатизлик вар, ангысын-дан лääzym гечейим. Бу таманна-нынжä, чок зеетленерим.

51 Санэрсыныз, гелдим, услулук му гетирейим ерä? Сёлеерим сизä: диил услулук, ама бўлумнäк.

52 Зерä бўйундäнötää беш киши-дäн, ани йашайажэклар бир ев ичиндä, ўчü калкаjäk каршы ики-синä, икиси дä ўчüнä.

53 Боба калкаjäk оолуна каршы, оол да бобасына, ана – кызына каршы, кыз да анасына, кайнана – гелинä каршы калкаjäk, гелин дä кайнанасына».

Вакыдын нышаннары

54 Иисус буну да деди инсана: «Аchan гёрерсиниз, гўнбатысын-дан калкэр булут, сиз хемен deer-синиз: „Иаамур йаайажэк“, ёлä дä олэр.

55 Аchan лўзgäр есер ўўлендäн, deerсиниз: „Сыжак олажэк“, ёлä дä олэр.

56 Икиўзлüläр, ерин хем гёкён ўзёнүй аннамаа билерсиниз. Насыл бу вакытлары танымээрсы-ныз?

57 Несой сиз кенди-кендиниздäн танымээрсыныз, не доору?

58 Незаман дааважынын ёнүнä гидерсин сенин каршы дуранын-нан, бак таа йолда аннаш онун-нан, ки сўрümесин сени дааважы-нын ёнүнä, дааважы да вермесин сени зынданжыйа, ангысы капа-жэк сени зындана.

59 Сёлеерим сана, ани чыкма-йажан орадан, ёдамейинжä битки лептону*».

Пишман олун гўнахларыныздан

13 Кимиси оннардан сёледи-лär Иисуса, не олду биркач Галилейадан адамнарлан, ангыла-рыны Пилат, ёлдўрўп, каннарыны

* 12:25 Бойуна – йада «йашамасына».

* 12:59 Лептон – ен уфак пара.

карыштырымыш оннарын курбаннарыннан.

² «Санэрсыныз, ани бу галилейалылар таа гүнахкердиләр каланындан мы, да буттүрлү разгелди? – сорду Иисус. –

³ Диил! Ама, Бän сöлеерим, еер сиз дä пишман олмарсайдыныз гүнахларыныздан, хеп ölä кайбележениз.

⁴ Оса о онекиз киши, кимин юстүнä Силоам күлеси дүштү да öлдүрдү оннары, санэрсыныз, ани таа гүнахкердиләр ми хепси калан инсандан Иерусалимдäн?

⁵ Бän сöлеерим сизä: диил. Ама еер сиз дä пишман олмарсайдыныз гүнахларыныздан, хеп ölä кайбележениз».

Мейвасыз фидан

⁶ Иисус сöледи бу ёрнää: «Бир адамын варды бир инжир фиданы, койулу кенди баасында. Гелип, фиданда аарады мейва, ама булмады.

⁷ Да деди баажыйа: „Үч йыл вар, нижä бän гелип аарээрым мейва бу фиданда, ама буламээрым. Кес ону, нечин бошуна ери емсин?“

⁸ „Сааби, беклä таа бир йыл, казажам ону доз-долай, койажам кёкүнä фышкы, – жувап етти баажыйа. –

⁹ Беки ондан сора гетирир мейва, ама еер гетирмäрсейди, гелäн йыла кесäрсинген ону“».

Жумертеси гүнү хаста кары алыштырылды

¹⁰ Иисус ўредärди инсаны бир жумертеси гүнү синагогаларын бириндä.

¹¹ Орада булунарды бир кары, ангысында онекиз йыл хасталык духу варды. О камбурланмышты да хич узланамарды.

¹² Аchan Иисус гёрдү ону, чаарды да деди: «Кары, куртулдум дөрдиндäн».

¹³ Койду еллерини онун юстүнä. Кары чабук доорулду да башлады Аллахы метиннемää.

¹⁴ Ама синагоганын öндержиси ўфкеленди, ани Иисус жумертеси гүнү алыштырэр, онуштан деди инсан: «Вар алты гүн, незаман лäйзым ишленилсинг. Гелин о гүннердä, алышмаа хасталыклардан, ама диил жумертеси!»

¹⁵ Сааби жувап етти она: «Ики-үзлүлär, херкезиниз жумертеси гүнү гötürмеерсиз ми, чоёуп ахырдан öкүзү еки ешää, сулайасыныз?

¹⁶ Бу кары, Авраамын кызы, ангысыны шайтан тутту баалы онекиз йыл, ажаба дүшмäрди ми ону жумертеси гүнү бошандырмаа бу дерттän?»

¹⁷ Аchan Иисус буттүрлү лафетти, хепси каршы дураннар утамыш калдылар. Херкези севинäрди хепси метин ишлерä, ани йапарды Иисус.

Хардал тоому хем хамур майасы

¹⁸ Сора Иисус деди: «Нейä бензäр олур Аллахын Падишахлыны, нейлän бензедейим ону?»

¹⁹ Бензееер бир хардал тоомуна, ани адам, алып, екер аулу ичинä. Тоом бүййер да аач гиби олэр. Гök күшлары йува йапэрлар онун далларында».

²⁰ Сора енидäн деди: «Нейä бензедейим Аллахын Падишахлыныны?

²¹ О бензееер бир парча хамур майасына, ани алэр бир кары да карыштырэр ўч öлчү уннан, бүтүн хамуру кабартсын».

Дар капу

²² Иисус гезäрди күүдäн күүйä хем касабадан касабайа, ўредärди инсаны, гидерäк Иерусалимä.

²³ Биркимсей сорду Она: «Сааби, санки куртулмушлар азлык мы олажэклар?»

²⁴ О жувап етти: «Чалышын гирмää дар капудан. Зерä сизä деерим: чойу чалышажэк, ама гирämейежек.

²⁵ Незаман евин чорбажысы калкып капуйу капайажэк, сиз дуражэнэз дышанда, уражэнэз капуйда дайе�ениз: „Сааби, ач бизä!“ Ама О жувап едejек: „Танымээрым сизи, нередäн гелдиниз“.

²⁶ Озаман башлайажэнэз Она демää: „Биз идик хем ичтик Сениннän барабар. Бизим сокакларда Сäн ўүреттин инсаны“.

²⁷ Да О жувап едejек: „Билмेерим, нередäнсиз, узаклашын Бендäн хепсизиз, ани законсуз йашадыныз“.

²⁸ Орада олажэк ааламак хем диш гыжырдатмасы. Гөрежениз Авраамы, Исаакы, Иакову хем хепси пророклары Аллахын Падишахлынында, ама кендиниз дышанда калаажэнэз.

²⁹ Гележеклär гүндүусундан хем гүнбатысындан, пойраздан хем ўүллендäн, Аллахын Падишахлынында софрайа отураjэклар.

³⁰ Кимиси, ани шинди битки, орада илк олажэк, хем кимиси, ани шинди илк, битки олажэк».

Иисус аалээр Иерусалим ичин

³¹ О саат гелди биркач фарисей да дедилäр Иисуса: «Чык да гит бурадан, зерä Ирод öлдүрмää истеер Сени».

³² «Гидин да сöлейин о тилкийä: „Тä, чыкарэрым фена духлары хем алыштырэрым хасталары бүйүн хем йаарын, обүргүнä битирерим“.

³³ Бана лäйзым бүйүн, йаарын хем обүргүнä йолда гидейим, зерä йок нижä пророк олсүн Иерусалимдäн дышары.

³⁴ Иерусалим, Иерусалим, ани öлдүрерсин пророклары хем ташлан дүййерсин сана йолланылмышлары! Кач сыра истедим топлайым сенин ушакларыны, нижä клочка топлээр пиличлерини канатлары алтына, ама сиз истäмединиз!

³⁵ Тä, евиниз сизä бош бракылэр. Сöлеерим сизä, ани гörмейежениз Бени гелмейинжä о вакыт, аchan дайе�ениз: „Иисöзленмиш олсун, ким гелер Саабинин адына!“»

Не дүшер жумертеси йапмаа?

14 Бир жумертеси гүнү Иисус гирди фарисей öндержилерин бирисинин евинä екмек имää. Фарисейлär йакындан Она гözледäрдилäр.

² Она каршы отурду бир хаста адам, ангысынын гүйдеси су топламышты.

³ Озаман Иисус сорду закон ўредижилеринä хем фарисейлэр: «Дүшер ми жумертеси гүнү

хасталыктан алыштырма оса дүш-
меер ми?»

⁴Оннар сустулар. Озаман Иисус тутту бу хаста адамы да алыштырды, сора, бракып,

⁵деди: «Ким сиздән, дүшүрсейди ешää* йада öкүзү бир пынар ичинä, да жумертеси гүнү хызылы чыкармасын ону?»

⁶Бу лафлара бишегүй жувап едä-
медиляр.

Йаваш олун

⁷Сора Иисус есап алды, нижä
буйур едилмишлär софрада ба-
кардылар öндеки ерлерি, онуш-
тан оннара буны сөледи:

⁸«Еер сени буйур едäрсейди-
лär бир дүүнä, чалышма отурмаа
öндеки ерä, ки олмасын бирким-
сей таа ўстүн сендäн буйурул-
мушлар ичиндäн,

⁹да икинizi буйур едäн, сана
йаклашып, демесин: „Ери вер бу
адама“. Сäн утамаклан лääzym
олажэк отурасын ен геерида.

¹⁰Аchan сени буйур едерлär бир
конуша, гит да отур ен геерида, да
ачан гележек буйур едäн, ки теклиф
етсин сени, дейип: „Ба дост, дииш
таа öнүнä“, бу олажэк сана икрам
хепси софрада отураннырын öнүн-
дä, ангylары сениннäн барабар.

¹¹Херкези, ким кендини ўсек-
лендирер, о ашааланмыш олажэк,
хем ким кендини ашааладэр, о
յүсекленмиш олажэк».

Кими лääzym чааралым софрайа

¹²Сора Иисус данышты буйур
еденä да деди: «Аchan койэрсын бир

софра, чаарма кенди достларыны,
кардашларыны, хысыннарыны, не
дä сенин зенгин комушуларыны,
олмасын дейни, ки сора оннар да
кенди сыраларында чаарсыннар се-
ни. Бутурлۇ сäн кабледерсин öдек
сенин иилиинä.

¹³Аchan койэрсын бир софра, чаар
о фукаара оланнары, сакатлары,
топаллары хем кöörлары.

¹⁴Да мутту олажан, зерä оннар
йок нейлän чевирсиннäр сана гее-
ри. Бунун ичин сана öдек олажэк
доору оланнарын дирилмесиндä».

Бүйүк конуш

¹⁵Бириси оннардан, ангylары
софрада отурардылар Онуннан
барабар, ишидип бу лафлары, деди:
«Не мутту оннара, ким отура-
жэк софрада Аллахын Падиша-
лында!»

¹⁶Иисус жувап етти: «Бир адам
хазырлады бир бүйүк конуш да бу-
йур етти чойуну.

¹⁷Аchan йаклашты конуш вакы-
ды, йоллады чырааны, десин ча-
рылмышлара: „Буйурун гелин, хеп-
си хазыр“.

¹⁸Ама оннар хепси, сансын
лафланмышлар, афетмäк истемää
башладылар. Илкинкиси деди:
„Сатын алдым топрак да лääzym
гидейим бакайым ону, йалварэ-
рым, афет“.

¹⁹Икинжиси деди: „Сатын ал-
дым беш чифт öкүз, гидерим, де-
нейим оннары, йалварэрим, афет“.

²⁰Таа башкасы деди: „Шинди
евлендим, онуштан йок насыл ге-
лейим“.

* 14:5 Ешää: таа евелки текстлердä «оолу».

²¹Чырак дöндү геери да сөледи
хепсини буннары чорбажысына.
Озаман евин чорбажысы пек гү-
жендى да деди кенди чыраана:
„Чабук чык касабанын мейданна-
рына хем сокакларына да гетир
фукааралары, сакатлары, кöёрла-
ры хем топаллары“.

²²Бираздана чырак deer чорба-
жыйя: „Йаптым, нижä сымарла-
дын, ама таа ер вар“.

²³Озаман чорбажы деди чыраана:
„Чык йоллара хем аул бойла-
рына да зорла хепсини, гелсиннäр,
ки беним евим долсун.

²⁴Зерä сизä deerим, ани теклиф
едилмишлердäн кимсей датмай-
жэк беним софрамдан, /зерä чок
чаарылмыш, ама аз айырылмыш/“.

Иисусун ўүренижиси

²⁵Иисусун ардына гидäрди чок
инсан. О дöндү оннара да деди:

²⁶«Еер биркимсей гелирсейди
Бана, ама Бендäн таа чок севäр-
сейди бобасыны, анасыны, кары-
сыны, ушакларыны, кардашлары-
ны, кызкардашларыны йада кен-
ди йашамасыны, йок насыл олсун
Беним ўүренижим.

²⁷Ким ташымäэр кенди ставро-
зуну да гелмеер Беним ардыма, о
йок насыл олсун Беним ўүренижим.

²⁸Ким сиздäн, аchan истеер йап-
сын бир күлä, отурмäэр илкин йап-
сын есап, некадар лääzym харжа-
сын, ки баксын, баша чыкараби-
жек ми?

²⁹Олмасын, ки темели койдук-
тан сора битирäмесин, да хепси
буны гөрөннäр гүлмää башласын,

³⁰дейерäк: „Бу адам башлады,
ама баша чыкaramады“.

³¹Йада ангы падишах, женгä
гидежää заман, илкин отурмäэр,
аннашсын адамнарыннан, вар мы
насыл он бин аскерлän гитсин
карши башка падишаха, ангысын-
да вар ирми бин аскер?

³²Есабы чыкмарсады, йоллэр
елчилери барышмак ичин, таа обü-
рю узактайкан.

³³Хеп öлä сиз дä, ким атылмäэр
хепсиндäн, нейи вар, йок насыл
олсун Беним ўүренижим.

³⁴Туз иидир, ама еер туз дадыны
кайбедäрсейди, насыл ону енидäн
тузлу йапабилирсин?

³⁵О не топраа йарап, не дä фыш-
кы гиби файдаланар. Калэр салт
дышары атмаа. Кимин вар кулаа
ишитмää дейни, ко ишитсин!»

Кайып койун

15 Хепси харччылар хем гүнах-
керлär йаклашардылар Иису-
су сеслемää.

²Фарисейлär хем билгичлär
маана булардылар да дейäрдилär:
«Бу адам кабледер гүнахкерлери
хем ийер оннарлан».

³Иисус сөледи оннара бу ѡр-
нää:

⁴«Кимин сиздäн вар ўз койуну,
да кайбедер бирисини, бракмäэр
мы доксан докзу кырда да гит-
меер ми, аарасын кайып койуну,
ону булунжä.

⁵Булдуктан сора севинмäклän
алэр ону сыртына,

⁶гелип евä, чаарэр достларыны
хем комушуларыны да deer: „Се-
винин бенимнäн, зерä булдум ка-
йып койунум“.

⁷Хеп öлä deerим сизä, гёктä таа
бүйүк севинмäк олэр бир гүнахker

ичин, ким пишман олэр гүнахларындан, некадар доксан докуз доору адам ичин, ангыларын йок зорлары пишманык ичин.

Кайып гүмүш

8 Еки ангысы карылардан, кимдә вар он гүмүш, кайбедип оннардан бирини, тутуштурмээр шафкы хем сүпүрмөөр ичерсини, да есап алмаклан аарамээр, ону булунжак?

9 Аchan булэр ону, чаарэр достларыны хем комушуларыны да deer: „Севинин бенимнэн, зерә булдум гүмүшүмү, ани кайбеттийдим“.

10 Хеп ёлә сөлеерим сизә, гёктä олэр бүүк севинмäк Аллахын ангиллериндä, аchan бир йалныз гүнахкер пишман олэр гүнахларындан».

Кайып оол

11 Сора Иисус сөледи: «Бир адамын варды ики оолу.

12 О таа күчүк оолу деди бобасына: „Боба, вер варлыктан, не дүшер бана“. Бобасы пайетти оннара варлыны.

13 Биркач гүндäн сора күчүк оол, топлайып хепсини, гитти бир узак девлеттä, нередä гезди хайырысызлыкта, даадып хепсини, не варды онда.

14 Аchan хепсини харжады, олду бир бүүк аачлык девлеттä, да о башлады йоклук чекмää.

15 Сора гитти, йанашты о мемлекеттäн бир адама, ангысы ону йоллады, гүтсүн домузлары.

16 О кайылды баарлем домузларын имеклериннäн дойунсун, ама кимсей ону бракмарды.

17 Гелип кендинä, деди: „Беним бобамын чыракларынын боллуктан вар имеелери, ама бän бурада öлерим аачлыктан!

18 Калкаждам, гидежäm бобама да дейежäm: Боба! Йанылдым сенин хем гёкүн öнүндä.

19 Етмеерим адланайым сенин оолун, ал бени кендинä бир чырак гиби“.

20 Озаман калкып-гитти бобасына. Таа узактайкан, бобасы гёрдү ону, жаны ажыды, чыкты качарак она каршы, күжаклады да оптү.

21 Оолу деди: „Боба, йанылдым гёкүн хем сенин öнүндä, диилим йакышыклы адланайым сенин оолун!“

22 Ама боба деди чыракларына: „Хызлы гетирин ен ии рубайы да гиидирин ону, верин бир ўзүк онун пармаана хем емени айакларына.

23 Гетирин бесленмиш данайы да кесин, ийелим хем шенненелим.

24 Зерә бу оолум öлдүйдү да диирлиди, кайыпты да булунду“. Да башладылар шенненмää.

25 Онун бүүк оолу кырдайды. Дöнүп кырдан, йаклашты евä, ишиitti музыка хем ойун сеси.

26 Чаарды чыракларын бириси ни да сорду: „Не олэр?“

27 Бу чырак сөледи: „Сенин кардашын дöндү геери, бобан кести бесли данайы, чүнкү кардашын саа булунду“.

28 О ўфкеленди да гирсин ичери истäмеди. Онун бобасы, чыкып дышары, йалварды, гирсин.

29 О жувап етти кенди бобасына: „Букадар вакыт бän измет едерим

сана да бир сыра билä басмадым сымарладыны, ама сän бана вермедин баарлем бир олак, шеннеңийм беним достларымнан.

30 Ама аchan гелди бу сенин оолун, ангысы даатты сенин варлыны маскара карыларлан, онун ичин кестин ен бесли данайы“.

31 Бобасы жувап етти: „Оолум, сän херзаман бенимнänsин, хепси, не беним, оннара сенин.

32 Ама лääзымды севинелим хем шенненелим, зерә бу сенин кардашын öлдүйдү да диирлиди, кайыпты да булунду“.

Диил доору векил

16 Иисус буну да деди ўуренинижилеринä: «Бир зенгин адамын варды бир векили, ангысы ичин маана олду, ки даадэр чорбажынын варлыны.

2 Чорбажы чаарды ону да деди: „Не ишидерим бän сенин ичин? Есап вер сенин жуваплында, зерә артык йок насыл векил оласын“.

3 Векил кенди-кендинä дöшүнүрдү: „Не ияпайым? Чорбажы чыкарыр бени иштäн. Казмаа куведим йок, диленмää утанэрым.

4 Билерим, не ияпмаа, ки инсан каблетсян бени кенди евлеринä, аchan чыкарылажам иштäн“.

5 Чаарэр чорбажыйа борччу адамнары, херкезини йалныз. Илк олана сорду: „Некадар борчлуйсун чорбажыма?“

6 „Үз öлчү зейтин йаайы“, – жувап етти о. Озаман векил deer: „Ал борч кийадыны да хызлы йаз: елли öлчү“.

7 Сора икинжисинä сорэр: „Сän некадар борчлуйсун?“ О жувап

етти: „Үз öлчү боодай“. Да deer она: „Ал борч кийадыны да йаз: сексэн öлчү“.

8 Чорбажы мететти бу диил инанч векили, ани фикирлэн ишледи. Чүнкү бу дүннейин адамнары кендикилериннäн таа фикирли ишлеерлär, некадар айдынынын оланнары.

9 Бän сизä deerим: еденинiz дост кендинизä бу диил хакына зенгинниклэн, ки аchan зенгинник битеҗек, кабул оласыныз дивеч биналара.

10 Зерә ким инанч адам күчүк ишлердä, о олаҗэк инанч адам бүүк ишлердä дä, ама кимä йок насыл инанмаа күчүк ишлери, она йок насыл инанмаа бүүк ишлери дä.

11 Еер олмарсайдыныз инанч бу диил хакына зенгинниктä, озаман ким сизä инандыражэк хакына зенгинни?

12 Еер башкасынын малында инанч диилсейдиниз, ким верер сизä бишэй, сизин олсун дейни?

13 Бир дä изметкäр йок насыл измет етсин ики чорбажый. Зерә биришини беенäрсейди, обүрүнү беенmäz. Йада бириси ичин чалышкан оларса, обүрү ичин касаветсиз олур. Йок насыл измет едäсиниз хем Аллаха, хем зенгиннää.

Гök Падишахлыы хем Закон

14 Фарисейлär, ангылары севäрдилär парайы, сеслейерäk бу лафлары, башладылар гүлмää алмаа Иисусу.

15 Иисус деди оннара: «Сиз чалышсыныз кендинизи инсанын öнүндä доору чыкарасыныз, ама

Аллах таныйэр ўреенизи. Зерә не инсан метедер, ондан Аллах азет-меер.

16 Закон хем пророклар вардылар Иоандан. Иоандан буйаны Аллахын Падишахлыны насаат олэр, да херкези бакэр зорбалықлан орайы гирмää.

17 Таа колай ерлän гök гечежек, некадар бир нокта Айоз Закондан дүшежек.

18 Херкез, ким айырылэр карысындан да евленер башкасына, ороспулук йапэр. Ким дä евленер коҗасындан айырымыш карыйа, о да ороспулук йапэр.

Зенгин хем Лазар

19 Варды бир зенгин адам, аңысы гиинарди ергиван хем инжä кетен рубайлар. Хергүн йашарды шенниктä хем сефалыкта.

20 Онун капусунда йатарды за-валлы фукаара Лазар, долу йарайлан.

21 Кайылды дойунсун кырынтыларлан, ани дўшерлär зенгинин софрасындан. Артык кöпеклär дä, гелип, йалардылар онун йараларыны.

22 Бир парча вакыттан сора фукаара ѡлдү, ангиллär гötürdülär ону Авраамын кужаана. Сора зенгин адам ѡлдү да гомүлдү.

23 Аchan зеетленärdi ѡлүлär ериндä, о бакты да гörдü узактан Авраамы, Лазары да онун кужаанда.

24 Да баарды: „Боба Авраам, ажы бени. Йолла Лазары, ийсласын пармааны су ичиндä да се-риннетсин беним дилими, зерä зеетленерим бу йалын ичиндä“.

25 Авраам жувап етти: „Оолум, аклына гетир, ани сän ии йашадын, ама Лазар зор йашады, шинди о бурада раатлык едер, ама сän зеетленерсинг.

26 Бундан каарä бизим хем сизин арамызда вар бир титси дипсизлик, ѡlä ки, ким истеер бурдан сизä гечсин йада сиздäн бизä, йок колайлы“.

27 Озаман зенгин олан деди: „Йалварэрым, боба, йолла Лазары бобамын евинä,

28 зерä вар беш кардашым. Аннатсын оннара буннары, ки дўшмесинäр оннар да бу зеет еринä“.

29 Авраам жувап етти: „Вар оннарда Моисей хем пророклар, оннары сеслесиннäр“.

30 „Олмаз, Авраам боба, – жувап етти зенгин олан, – салт бурадан, ѡлүлердäн гидärсейди биркимсей, озаман оннар пишман олажэклар гўнахларындан“.

31 Авраам жувап етти: „Еер сеслämärсейдилäр Моисеий хем пророклары, еер ѡлүлердäн дä биркимсей дирилärсейди, инанмайажэклар“.

Гўнаха дўшўрмейин башкасыны

17 Иисус деди ўүренижилери-нä: „Йок нижä гўнаха сокан денемеклär гелмесин, ама вай она, кимдäн гелер!

2 Таа ии олур, онун бойнусуна бир дермен ташы ассыннар да ону дениз ичинä атсыннар, некадар биришини бу ен кўчўклердäн гўнах соксун.

3 Есан алын кенди-кендинизä! Еер сенин кардашын сана карши гўнах йапарсайды, гит да азарла

ону. Еер пишман оларсайды, афет ону.

4 Еер о гўнаха гирäрсейди сана карши еди сыра гўндä да еди сыра гелäрсейди, дейип: „Пишман олэрим“, афедäсин ону“.

5 Озаман апостоллар дедилäр Саабийä: «Зееделä бизим инанымызы!»

6 Сааби деди: «Еер сиздä олурса инан бир хардал тоому гиби, да дейäрсейдиниз бу дут фиданына: „Бурадан чык кёклän да дениз ичинä дииш!“ – о сеслейежек.

7 Ким сиздäн, чыраа кырдан гелдии заман сўрмектäн йада койуннары отлатмактанд, деер она: „Хызлы гел, отур софрайа!“

8 Демеер мисиниз таа тез: „Хазырла имää, кушан да измет ет бана, бän ийинжä хем ичинжä, сора сän дä ийежäн хем ичежäн“.

9 Шўкүр едерсин ми сän чыраана, ани йапты, не сымарладын она? /Инанмэрим!/

10 Хеп ѡlä сиз дä, аchan йапажэнэз хепсини, не сымарланмыш, дейиниз: „Биз йарамаз чыраклар, йаптык, не лайзымды йапалым“.

Он лепралы хаста саа олдулар

11 Гидärкän Иерусалимä, Иисус гечти Самарийадан хем Галилейдан.

12 Гирäркän бир кўю ичинä, Она карши чыктылар он лепралы* адам. Оннар узакта дурдулар.

13 Сора бўйк сеслän баардылар: «Иисус, Ўўредижи, ажы бизи!»

14 Аchan Иисус гёрдü оннары, деди: «Гидин, гостерилип попаз-

лара!» Оннар, йолда гидärкän, пакландылар.

15 Оннардан бириси, аchan гörдü саа олмуш кендини, бўйк сеслän Аллахы метиннейерäк, геери дёндү.

16 О дўштү ўзўкойну Иисусун айакларына да шўкўр етти. О бир самарийалыды.

17 Иисус деди: «Пакланмады мы он киши? Нередä докузу?

18 Булунмады мы кимсей, бу йабанжыдан каарä, геери дёнсун да Аллахы метиннесин?»

19 Сора деди бу адама: «Калк да гит, сенин инанын сени куртарды».

Аллахын Падишахлыы ичиниздä

20 Фарисейлär сордулар Иисуса: «Незаман гележек Аллахын Падишахлыы?» Иисус жувап етти оннара: «Аллахын Падишахлыы гелмейежек ѡlä, ани гёзä урсун.

21 Демејежеклär сизä: „Тä орада!“ йада: „Тä бурада!“. Зерä Аллахын Падишахлыы сиздä».

Иисусун икинжä гелмеси

22 Сора деди ўўренижилеринä: «Гележек вакыт, аchan пек истейежениз гёрäsиниз Адам Оолунун гўннериндäн бирини, ама гёрәмейежениз.

23 Дейежеклär сизä: „Тä орада, тä бурада!“ Йола чыкмайын, оннарын ардына гитмейин.

24 Зерä, нижä чимчирик чакэр да айдыннадэр гёкү бир кенарындан обўр кенарынадан, ѡlä олажэк Адам Оолу да Кенди гўнүндä.

* 17:12 Лепра – титси дери хасталыы.

25 Ама бундан ёнжä лääzym чок зеет чексин хем кабул олмасын бу бой инсандан.

26 Нижä олду Нойун гүннериндä, хеп ölä олажэк Адам Оолунун гүннериндä дä.

27 Ийäрдилäр, ичäрдилäр, евленäрдилäр о гүнä кадар, незаман Ной гирди геми ичинä. Гелди потоп да кайбетти хепсини.

28 Енидäн олажэк, нижä олду Лотун гүннериндä, незаман инсан ийäрди, ичäрди, сатын аларды, сатарды, екäрди хем ев йапарды.

29 Ама о гүнү, аchan чыкты Лот Содомдан, гёктäн атеш хем күкүрт йаады да хепсини кайбетти.

30 Хеп ölä олажэк о гүнү дä, незаман Адам Оолу пейдалана-жэк.

31 Ким о гүндä булунаjäk ev ўстүндä, инмесин алмаа ev ишлериini ичийандан. Ким олажэк кырда, дöйнмесин геери евä.

32 Аклыныза гетириин Лотун карысыны.

33 Ким чалышаjäk курттарсын яшамасыны, кайбедежек ону, ама ким кайбедежек яшамасыны, яшамак еденежек.

34 Сöлеерим, о гejä iki киши барабар бир патта олажэк. Бириси алынаjäk, öбүрү калаjäk.

35 Ики кары барабар ун ўудежеклär. Бириси алынаjäk, öбүрү калаjäk.

36 Ики адам олажэк кырда. Бириси алынаjäk, öбүрү калаjäk./»

37 Ўүрениjилäр сордулар: «Нередä, Сааби?» О жувап етти: «Нередä леш олажэк, орайы леш карталлары топланажэк».

Дул кары хем инансыз дааважы

18 Иисус сöледи ўүрениjилеринä бир öрнек, ки гöстерсии, ани лääzym херзаман дуа етмää да хич бракылмамаа:

2 «Бир касабада варды бир дааважы, ангысы Аллахтан коркмарды, инсандан да утамарды.

3 О касабада варды бир дул кары, ангысы сык гелäрди она да йалварарды: „Йап доорулук бана беним каршы дуранымнан“.

4 О узун вакыт истäмеди доорулук йапмаа, ама сонда кенди-кендинä деди: „Аллахтан коркмээрым, инсандан утаммээрым.

5 Ама, чүнкү бу дул кары бени раада бракмээр, она доорулук йапажам, ки, дайма гелип, кафамы дöйумесин“.

6 Сора Сааби екледи: «Ишидерсии ми, не деер диил доору дааважы?

7 Ажаба Аллах йапмайажэк мы доорулук сечилмишлеринä, ким Она йалварэр гejä-гүндöз? Чок мы оннары бекледежек?

8 Сöлеерим сизä, тездä йапажэк доорулук оннара. Ама Адам Оолу гелмесиндä, ердä инан булаjäk мы?»

Харчы хем фарисей

9 Сöледи таа бир öрнек оннара, ким кендинä умутланэр хем кендини доору сайэр, да башкасыны ашааландырэр.

10 «Ики киши гиттиjäлär Айоз бинайда дуа етмää: бириси фарисей, öбүрү харччи.

11 Фарисей айакча дуарды да бöлä дуа едäрди кенди-кендинä:

„Аллахым, шўкүр едерим сана, ани диилим калан инсан гиби: хырсыз, келепиржи, ороспу, еки нижä бу харччи.

12 Бэн ики сыра хафтада оруч тутэрим, верерим онунжу пайны бütün гелиримдän“.

13 Ама харччи дуарды узакта, кыйышмарды баарлем гёзлерини гökä калдырысын. О дүййäрди гүüsünä да дейäрди: „Ажы Бени, гү-нахкери, Аллахым!“

14 Доору сöлеерим сизä, бу харччи Аллахын гözüндä таа доору гитти евä, некадар фарисей. Зерä ким кендини ўüsеклендирер, о ашааландырлаjäk, ким кендини ашааландырэр, о ўüsеклендириләjek».

Иисус ииссöзлеер ушаклары

15 Гетирäрдилäр Иисуса ушаклары, ки диисин оннара, ама ўүрениjилäр, гöрüp буны, азарлардылар оннара.

16 Иисус чаарды ушаклары Кендинä да деди: «Бракын ушаклары гелсиннäр Бана да дургутмайын оннары, зерä Аллахын Падишахлыны оннарын гибилири ичин.

17 Доору сöлеерим сизä: ким каблетмайejek Аллахын Падишахлыны бир ушак гиби, о орайы хич гирмайejek».

Зенгинник хем дивеч йашамак

18 Бир ўндержи сорду Иисуса: «Ии Ўүредижи, не лääzym йапайым, ки дивеч йашамак еденеийм?»

19 «Нечин деерсин Бана ии? Кимсей диил ии йалныз Аллахтан каарä, – жувап етти Иисус. –

20 Билерсин ми сымарламаклary? Ороспулук йапмайасын, öлдүрмейäsin, чалмайасын, йаланжы шаат олмайасын, бобаны хем инаны икрамнайасын».

21 «Хепси буннары таманнадым таа генчлиимдän», – жувап етти бу адам.

22 Иисус, ишидип бу лафлары, деди: «Сана салт бир иш етишмеер: сат варлыны, пайет фукааралара, да олажэк хазнан гöктä. Сора гел да излä Бени».

23 О, ишидип бу лафлары, пек гүженди, зерä бүйүк варлыны варды.

24 Иисус, гöрüp, ани пек гүженди, деди: «Не зор гирсин Аллахын Падишахлыны зенгин оланнар!

25 Тaa илин бир девä инненин кулаандан гечсин, некадар бир зенгин адам Аллахын Падишахлыны гирсин».

26 Оннар, ангылары сеслärдiläр, дедилäр: «Ким ажаба куртулабилир?»

27 Иисус жувап етти: «Не инсан олмаз, Аллаха олтур».

28 Озаман Петри деди: «Бак, биз брактык хепсини да гелдик Сенин ардыны».

29 Иисус она деди: «Доорусуну сöлеерим сизä, хепси, ким бракты евини, карысыны, кардашларыны, анасыны, бобасыны еки ушакларыны Аллахын Падишахлыны ичин,

30 кабледежек чок таа зеедä бу öмүрдä хем гелäр öмүрдä дивеч йашамак».

Иисус ўчүнжү сырға хаберлеер *ölümүнү хем дирilmесини*

31 Иисус, алып бир тарафа оники ўүрениjисини, деди оннара:

«Тә, биз гидериз Иерусалимä. Хепси, не йазылы пророклардан Адам Оолу ичин, таманнанажэк.

32 Зерä Адам Оолу верилежек йабанжыларын еллериңä. Ону гүлмää алажэклар, сүйеңеклэр хем түкүрежеклэр ўзүнä.

33 Ону камчылан дүйеңеклэр да ѡлдурежеклэр, ама О ўчунжү гүнү дирилежек.

34 Оннар аннамадылар бишегү лафлардан, зерä бу лафлар оннар ичин капалыйды. Оннар аннайамадылар, не О сөледи.

Бир кёör Иерихон касабасында

35 Аchan йаклашарды Иисус Иерихон касабасында, бир кёör отурады йол бойунда, диленерäк.

36 Ишидип, ани йолдан инсан гечер, сорду: «Не олэр?»

37 Она сөледилäр: «Назаретли Иисус гечер».

38 Озаман о баарды: «Иисус, Давидин Оолу, ажы бени!»

39 Оннар, ким гидäрди ондä, азарлардылар ону, сүссүн, ама о таа пек баарды: «Давидин Оолу, ажы бени!»

40 Иисус дургунду, сымарлады гетирсиннäр кёör адамы. Аchan о йаклашты, Иисус сорду:

41 «Не истеерсин сана йапайым?» О жувап етти: «Сааби! Гёрмäк еденейим».

42 Иисус деди: «Гёр, сенин инанын сени курттарды».

43 Кёör адам чабук гёрмäй башлады да гитти Иисусун ардына, Аллахы метедерäк. Хепси инсан, гёрерäк, не олду, метиннедилäр Аллахы.

Закей

19 Иисус гирди Иерихон касабасында гечäрди касаба ичиндän.

2 Бир зенгин адам, ады Закей, харчыларын заабиди,

3 истäрди гёрсүн Иисусу, ама инсан бетеринä гёрämärdi, зерä кенди алчак бойлуиду.

4 Онуштан качты илери, пинди бир йабан инжир аажына, Иисусу гёрсүн, чүнкү Иисус лääzymды гечсин бу йолдан.

5 Аchan Иисус етишти бурайы, бакты йукары, гёрдү ону да деди: «Закей, хызылы ин ерä, бўён лääzym калайым сенин евиндä».

6 Закей хызылы инди ерä да Иисусу севинмäклän каблетти.

7 Гёрüp буну, хепси мырылданмаа башладылар да дейärdiläp: «Гирди конаклансын бир гўнахкер адамын евиндä!»

8 Ама Закей, калкып, Саабийä деди: «Сааби, беним варлымын йарысыны веририм фукааралара. Еер биркимсей алдаттысайдым, она чевирежäм геери дöрт катына».

9 Иисус деди: «Бўён бу евä гелди куртулмак, зерä бу адам да Авраамын оолудур.

10 Адам Оолу гелди аарасын хем курттарсын кайып оланнары».

Он алтын ичин ёрnek

11 Аchan Иисус солäрди бу лафлары, Иерусалимä йакынды. Чүнкү чойу санаардылар, ани тездä орада курулаҗэк Аллахын Падишахлы.

12 О сөледи: «Бир адам ўүсек бойдан йолланды бир узак мемлекетä,

ки алсын елä падишахлыы да сора дöңсүн геери.

13 Чаарды он чырааны, верди оннара он гүмүш да деди: „Бэн геери дöнүнжä, койун оннары алышверишä“.

14 Ама ватандашлары ондан азетмäрдилäр, йолладылар хабержилиери ардына, сёлесиннäр: „Биз истäмеериз, сän падишахлык едäsin бизим ўстümözä“.

15 Аchan бу адам алды падишахлыы елä, дöндү геери да чаарды чыракларыны, кимä вердийди алтыннары, ки гёрсүн, не казандылар алышверишлikitän.

16 Илкинкиси гелди да деди: „Чорбажы, сенин гүмүшүннäн казандым таа он гүмүш“.

17 Озаман чорбажы жувап етти: „Хелал, сän ии чыраксын, олун инанч адам күчүк ишлердä, онуштан койэрым сени кулланыжы он касабанын ўстүнä“.

18 Гелди икинжиси да деди: „Чорбажы, сенин гүмүшүннäн казандым таа беш гүмүш“.

19 Чорбажы жувап етти: „Сän беш касабада кулланыжы олажан“.

20 Гелди ўчунжüsү, дейип: „Чорбажы, тä гетирдим сенин гүмүшүнү. Корудум ону сарылы бир пешкир ичиндä,

21 зерä корктум сендäн. Сän бир кескин адамсын, алэрсын орадан, нерейи коймадын, хем бичерсин, нередä екмедиин“.

22 Озаман чорбажы деди: „Йарамаз чырак! Даава кесежäм сана сенин кенди лафларына гёрä. Билäрдин, ани бэн кескин бир адамым, алэрим орадан, нерейи коймадым, хем бичерим, нередä екмедиим.

23 Нечин озаман коймадын парамети алышверишлää, ки беним дöнмемдä кабледейим геери казанчлан?“

24 Сора дöндү орада дураннара да деди: „Алын гүмүшү ондан да верин она, кимдä вар он гүмүш“.

25 „Чорбажы, – жувап етти оннар, – онда шинди вар он гүмүш!“

26 Чорбажы деди: „Сизä сёлее-рим, кимдä вар, она таа верилежек, кимдä йок, ондан алынаҗэк, нейи дä вар.

27 Ама беним душманнарымы, ким истäмеди падишахлык едейим оннарын ўстүнä, гетирин бурайы да ѡлдурүн беним онүмдä!“

Иисус гирер Иерусалимä

28 Буну сёледиктäн сора, Иисус йолланды Иерусалимä доору гитмää.

29 Йаклашты Виффагийа хем Вифанийа күүлөринä, ани Зейтин байырынын йанында, йоллады ики ўренижисини

30 да деди онна: «Гидин ондеки күүйä. Гирäркän орайы, булажэнэз баалы бир ешек кодуу, ангысына таа кимсей атлы пинмеди. Чозүн ону да гетирин Бана.

31 Еер биркимсей сорарса: „Нечин чөзерсиниз?“, жувап един: „О лääzym Саабийä“.

32 Йолланмышлар гиттилäр, хепсини öлдү булдулар, нижä сёледийди.

33 Аchan чөзäрдилäр ешäйн кодууну, чорбажылар сорду: «Нечин чөзерсиниз кодуу?»

34 Оннар жувап еттилäр: «О лääzym Саабийä».

35 Ўренижилäр гетирдилäр кодуу Иисуса, сора дöшедилäр

рубаларыны кодуун ўстүнä да Иисусу атлы пиндириллэр.

36 Иисус атлы гидärкän, инсан дöшäрди йол ўстүнä Онун öнүндä кенди рубаларыны.

37 Аchan йаклашты Иерусалимä, ийламаланаркан Зейтин байрындан, хепси ўўренийилäр севинмектän бир бўўк сеслän башладылар метиннемä Аллахы хепси кудретли ишлэр ичин, не гөрдüläр:

38 «Иисосленимиш олсун Саабинин адына гелän Падиша! Услулук гоќлердä хем метинник ўўсек ерлердä!»

39 Фарисейлердäн кимиси, ким инсан арасындайды, Иисуса дедиллär: «Ўўредижи, сустур ўўреннижилерини!»

40 О жувап етти оннара: «Сöлеерим сизä: еер оннар сусарсайдылар, ташлар бааражэклар».

Иисус алээр Иерусалим ичин

41 Иисус, йаклашып касабайа, бакты она да башлады ааламаа онун ичин.

42 О деди: «Еер сän баарлем бўён билейдин, насыл еденäбилирсин услугулук! Ама бу саклы сендäн.

43 Гележек вакытлар, незаман душман дуварларда топрак йываҗэк, долайлайажэк хем сыкыштыражэк сени хер тарафтан.

44 Йапажэк ерлän бир сени хем йок едежек сенин ушакларыны сендä. Бракмайажэк сендä бир дä таш ўстүндä таш, зерä танымадын вакыды, незаман Аллах гелди сени куртарсын».

Иисус паклээр Айоз бинайы

45 Сора Иисус гирди Айоз бинанын аулу ичинä да башлады

кооламаа дышары хепсини, ким алыш-вериш йапарды.

46 О деди оннара: «Йазылы: „Беним евим дуа еви олажэк“, ама сиз чевирдиниз ону хайдут ишинä».

47 Иисус хер гүн ўўредäрди инсаны Айоз бина ичиндä. Бўўк попазлар, билгичлär хем халкын аксакаллары Ону олдёрмäя бакардылар.

48 Ама йапамардылар бишэй, зерä инсан хавезлän Иисусун лафыны сеслäрди.

Иисусун заабитлии

20 Бир гүнёу, незаман Иисус инсаны Айоз бина аулунда ўўредäрди хем насаат едäрди Ии Хабери, Она гелилäр бўўк попазлар, билгичлär хем аксакаллар.

2 Да дедиллär: «Сöлä, не заабитликлän йапэрсын буннары, хем ким верди Сана заабитлии?»

3 Иисус жувап етти оннара: «Койажам Бän дä сизä бир соруш, жувап единиз Бана.

4 Иоанын ваатизлии гöктän mi, оса инсандан мы?»

5 Оннар бири-бириннäн лафедäрди: «Еер дейарсейдик: „Гöктän“, О дейежек: „Олейсä, нечин ону инанмадыныз?»

6 Ама дейарсейдик: „Инсандан“, озаман инсан бизи олдўрежек ташлан, зерä хепси инанэр, ани Иоан бир пророк».

7 Онуштан жувап еттиллär: «Билмеериз, нередäн гелер Иоанын ваатизлии».

8 Озаман Иисус жувап етти: «Бän дä соламейежäm сизä, не заабитликлän йапэрим буннары».

Фена баажылар

9 Сора сёледи инсана бу ёрнää: «Бир адам койду бир баа, верди ону баажылара, сора узун бир вакыда гитти башка мемлекётä.

10 Ўзўм вакыдында йоллады бир чырак баажылара, алсын пайыны баа берекединдäн, ама баажылар дўйдўлär ону да бош еллän геери йолладылар.

11 Сора йоллады башка бир чырааны. Оннار ону да дўйдўлär, гўлмäя алдылар да бош еллän геери йолладылар.

12 Йоллады ўчёнжў чырааны. Оннар ону да йараладылар хем баадан дышары уураттылар.

13 Баайын чорбажысы дўшүндü: „Не йапайым? Йоллайажам беним севгили оолуму. Беки ону икрамнан кабледирлär!“

14 Ама баажылар, гөрüp ону, аннаштылар бири-бириннäн, дейип: „Тä чорбажынын оолу, олдўрелим ону, да баа бизä калажэк“.

15 Чыкарып ону баадан бир тарафа, олдўрдўлär. Шинди не йапажэк баа чорбажысы бу баажыларлан?

16 Гелип, телефон едежек оннари, ама баайы башка адамнара вережек». Бу лафлары ишидип, инсан деди: «Олмаз бу олсун!»

17 Иисус, бакып уз оннарын гозлеринä, деди: «Озаман насыл аннамаа бу сёзлери, ани йазылы: „Таш, ани усталар сыйбытты, сонда етишти кёшä ташы олсун“?

18 Ким дўшежек бу таш ўстүнä, езилежек. Ама кимин ўстүнä таш дўшежек, ону туз-буз йапажэк».

19 Бўўк попазлар хем билгичлär бактылар хемен Ону тутсун-

нар, ама инсандан коркардылар. Зерä аннадылар, ани оннар ичин Иисус бу ёрнää сёледи.

Хак Кесара хем Аллаха

20 Онуштан башладылар Иисусу колламаа. Йолладылар ардина гоўчўлери, ангылары йапындылар кабаатсыз, бакарак тутсуннар Ону бир лафлан, ки кулланыжынын даавасына хем заabitлиинä версиннäр.

21 Она сордулар: «Ўўредижи, билериз, ани доору лафедерсин хем ўўредерсин, адамын ўзўнä бакмайярак, хакына Аллахын йолуну ўўредерсин.

22 Дўшер ми, ёдайелим харч Кесара оса дўшмеер ми?»

23 Иисус аннады оннарын шалвирликлерини, да деди: «/Нечин Бени денеерсиниз?/

24 Гўстерин Бана бир динар. Кимин ресими хем ады йазылы бурада?» «Кесарын», – жувап еттиллär оннар.

25 Озаман Иисус деди: «Верин Кесара, не Кесарын, ама Аллаха, не Аллахын».

26 Тутамадылар Ону лафлан инсанын ёнүндä да, шашып Онун жувабына, сустулар.

Дирилмäк ичин соруш

27 Кимиси садукеильердäн, ким деер, ани йок дирилмäк, йаклашып Иисуса, сордулар:

28 «Ўўредижи, Моисей йазыларында деди бизä: „Еер биркимсей блэрсейди ушаксыз, да карысы саа каларсайды, онун кардаши евленсин бу карыйа да калдырысын ушакблмўш кардашына тамызлык ичин“.

29 Варды еди кардаш. Илкинкиси евленди да ушаксыз ёлдү.

30 Онун карысына евленди иккжи кардашы, /о да ёлдү таа олмадынан ушаа/.

31 Сора бу карыйы алды ўчёнжү кардашы. Ќлаа йапты еди кардаш да ушаксыз ёлдүләр.

32 Хепсиндән сора ёлдү кары да.

33 Дирилмектә ангысынын карысы олајәк бу кары? Зерә хепси еди кардаш она евлийди».

34 Иисус жувал етти: «Бу йашамынын ооллары хем кыzlары евленерләр.

35 Ама ким етишежек, пай алсын геләр ёмурдән хем ёлүлерин дирилмесиндән, евленмейежек.

36 Артык йок насыл олсүннәр, чүнкү аngилларә бензеерләр. Оннар Аллахын ооллары, зерә ёлумдән дириләжекләр.

37 Ама, ани ёлүләр дириләжек, буну гөстерди кенди Моисей орада, нередә лаф гидер йанаар гүмә ичин. Орада Сааби ичин деер: „Авраамын Аллахы, Исаакын Аллахы хем Иаковун Аллахы“.

38 Аллах – ёлүлерин Аллахы диил, ама дирилерин, зерә Аллаха хепси инсан диридир».

39 Билгичлердән кимиси жувал етти: «Ии сөледин, Ўүредижи!»

40 Бундан сора кимсей кыйышамарды сорсун Она бир дә лаф.

Христос – кимин оолу?

41 Иисус сорду оннара: «Нечин деерләр, ани Христос – Давидин Оолу?

* 21:2 Лепта – ен уфак пары.

42 Кенди Давид Псалма кийадында деер: „Сааби деди беним Чорбажыма: Отур саа тарафымда,

43 Бән койунжак Сенин душманарыны айакларын алтына“.

44 Давид адләэр Ону „Чорбажы“, озаман насыл О олабилир Давидин оолу?»

45 Хепси ишилтиләр, нижә Иисус ўүренижилеринә деди:

46 «Корунун билгичлердән, ангылар северләр гезмәү узун рубайлан хем беенерләр инсан селәмненесин оннары мейданнарда. Северләр отурмаа илк скемнелерә синаогаларда хем ѡндеки ерлерә конак софрагаларында.

47 Оннар кемирерләр дулларын евлерини, ама гөстремәк ичин узун дуалар йапэрлар. Оннарын жезасы чок аар олајәк».

Дул карынын баашыши

21 Иисус сиирәдәрди, нижә зенгин адамнар баашыш койэрлар Айоз бинанын хазнасына.

2 Гөрдү бир фукаара дул кары-иы, ангысы койду ики лепта*.

3 Иисус деди: «Доору сөлеерим сизә, ани бу фукаара дул таа чок койду хепсиндән.

4 Хепси койду кенди боллукларындан, ама бу кары кенди йоклуундан верди хепсини, не варды онда йашамак ичин».

Битки вакыдын нышаннары

5 Ачан кимиси лафедәрди Айоз бина ичин, ангысы гөзәл донакты кәймил ташларлан хем баашышларлан, Иисус деди:

6 «Гележек вакыт, бурада калмайажәк таш ўстүндә таш, хепси йыкылажәк».

7 Ўүренижиләр Иисуса сордудар: «Ўўредижи, незаман буннар олајәк хем несой нышан гөстөрөжек буннарын йаклашмысыны?»

8 Иисус жувап етти: «Бакын, алданмайасыныз. Зерә чойу гележек Беним адымда да дейежек: „Баним Христос“ йада: „Вакыт гелди“. Сиз гитмейин оннарын ардына.

9 Ачан ишидәжениз женкләр ичин хем калкынмаклар ичин, коркмайын. Зерә илкин хепси буннар лајәзым олсун, ама биткиси тез гелмейежек».

10 Ондан сора Иисус деди: «Миллет миллетә, падишахлык падишахлаа каршы калкаждәк.

11 Кими ерлердә бүүк ер тепремелери, аачлык, салғыннар, башка титси ишләр хем бүүк нышаннар гөктә олајәк.

12 Хепсиндән ѡнжә сизи тутажэклар хем коолайажэклар. Вережекләр синаогалара хем зынданнара, чыкаражэклар сизи падишахларын хем кулланыжыларын ѡнүнә Беним адым ичин.

13 Бу ишләр олајәк, ки шаатлык едәсиниз Беним ичин.

14 Буну ии аклынында тутун: дүшүнмейин, насыл доорулунузу чыкармаа.

15 Зерә сизә аарифлик лафынзыза вережәм, да душманарыныз сизә каршы дурамайажәк хем бишай дейәмейежек.

16 Оннарын еллериң сизи ве-режекләр кенди ананыз, бобаныз, кардашларыныз, хысымнарыныз

хем достларыныз. Кимисини сиздән ёлдүрежекләр.

17 Беним адым ичин сиздән хепси азетмейежек,

18 ама бир дә сач башыныздан кайбелмейежек.

19 Дайанмаклан сиз кендинизи курттаражэнэз.

20 Ачан гөрөжениз Иерусалими, долайланмыш аскерләрлән, биләсизиз, ани онун даалмасы йаклашты.

21 Озаман, ким олајәк Иудейада, байырлара качсын. Ким булунајәк Иерусалим ичиндә, чыксын орадан. Ким олајәк кырда, гирмесин касабайы.

22 Буннар жеза гүннери олајәк, ки таманнансын хепси, не язылы.

23 О гүннердә вай маамул хем ушак емзирап карылара! Зерә ер ўстүндә бир бүүк сыйкынтылык олајәк, Аллахын ўфкеси бу инсан ўстүнә гележек.

24 Оннар кылычтан ѡләжек, есирләә хертүрлү миллиетлерә гötürүләжек. Иерусалим йабанҗы миллиетләрлән чинненмиш олајәк, озамана кадар, незаман миллиетлерин вакытлары таманнанажәк.

Адам Оолунун гелмеси

25 Гүндә, айда хем йылдызларда нышаннар олајәк. Ер ўстүндә сыйкынтылык миллиетлерин арасында олајәк. Оннар билмейежекләр, не япсыннар денизин далгалары уултусундан.

26 Инсан байылажәк коркудан, белалары беклейерәк, не дүннә ўстүнә гележек, зерә гökүн куветлери сарсаланајәк.

27 Озаман гёрежеклэр Адам Оолуну булут ичиндә гелärкän бүүк куветлän хем метинниклän.

28 Аchan буннар баштайажэк олмаа, озаман доорулун хем калдырын бакышынызы йукары, зерä сизин куртулманыз йаклашты».

29 Сора бир ёрнек сөледи оннара: «Бакын инжир фиданына хем калан фиданнара.

30 Аchan гёрерсиниз оннары ешерäкän, билерсиниз, ани йаз йакын.

31 Хеп öлә, сиз дä аchan гёрежениз буннары олуркан, билин, ани Аллахын Падишахлыы йаклашэр.

32 Доору сёлеерим сизä, ани бу бой инсан гечмейежек, хепси буннар таманнанмайынжа.

33 Ер хем гök гечежек, ама Беним сёзлерим хич гечмейежек.

Күшкү олун

34 Кенди-кендинизä есап алын, ки биртүрлү аарлашмасын ўреклериниз хобурлуктан, ичкийиликтäн хем йашамак кахырларындан, да о гүн гелмесин ап-ансыздан сизин ўстүнүзä.

35 О гүн аркан гиби гележек бу ердä хепси йашайаннарын ўстүнä.

36 Херзаман олун ачыкгöz хем дуа един, ки куртулабилäсизин хепси буннардан, не олажэк, да Адам Оолунун öнёнä чыкабилäсизиз».

37 Гүндöз Иисус ўуредакди Айоз бина ичиндä, ама авшамнен гежелемäй гидärди Зейтин байрына.

38 Инсан чин сабаалендäн Айоз бинайа гелärди, ки сеслесин Ону.

Иисуса карши аннашмак

22 Хамурсуз йорту, ани денер Паскеллä, йаклашарды.

2 Бүүк попазлар хем билгичлэр аарардылар колайлык Иисусу öлдүрсүннäр, ама инсандан коркардылар.

3 Шейтан гирди оникидäн биришинä, Иудайа, ангысына дейäрдилäр Искариот.

4 Иуда гитти аннашсын бүүк попазларлан хем Айоз бинанын бекчилирин заabitлериннäн, насыл веरäбисин Иисусу оннарын елинä.

5 Оннар севиндилäр, кайыл олдулар она пара версиннäр.

6 Иуда буну каблетти да бакарды булсун бир уйгун вакыт, ки Иисусу оннарын елинä версин, не заман инсан йок.

Паскеллä софрасы

7 Гелди Хамурсуз йортунун гүнү, незаман Паскелленин курбаны лäэzymды кесилсисн.

8 Иисус йоллады Петрий хем Иоаны бутрүрлү сымарламаклан: «Гидин да хазырлайын бизä Паскеллä софрасыны ийелим».

9 «Нередä истеерсин хазырлайалым?» – сордулар оннар.

10 О жувап етти: «Аchan касаба ичинä гирежениз, сизä каршы чыкайжэк бир адам, ани гötürejek бир тести су. Гидин онун ардына евäдäн, нерейи о гирежек,

11 да дейин евин чорбажысына: „Үүредижи сорэр: нередä конак одасы, näändä Паскеллэйи ўренижилеримнäн ийежäm?“

12 О гостережек сизä ўст катта бир бүүк ода, хазыр, дöшениши.

Орада хазырлайын бизä Паскеллэйи».

13 Оннар гиттилäр да булдулар öлә, нижä О сёледийди. Орада хазырлadyлар Паскеллэй.

14 Аchan гелди вакыт, Иисус апостолларлан барабар отурду софрайа.

15 О деди оннара: «Чок истäрдим ийейим сизиннäн бу Паскеллэйи Беним зеетлеримдäн илери.

16 Зерä сёлеерим сизä, бундан сора имейежäm Паскеллэйи, олмайынжä Аллахын Падишахлыында».

17 Сора алды чölmää, шүкүр етти Аллаха да деди: «Алын буну, пайедин аранызда.

18 Зерä сизä сёлеерим, ани шиндäн сора ичмейежäm чотук мейвасындан, таа гелмейинжä Аллахын Падишахлыы».

19 Сора алды бир екмек, шүкүр етти Аллаха, кырып, ону верди ўүренижилеринä да деди: «Бу – Беним гүдäm, ани верилер сизин ичин. Буну йапасыныз Беним анылтам ичин».

20 Хеп öлә, имектäн сора, алды чölmää да деди: «Бу чölmek – ени бааланты, ани куведä гирер Беним канымнан, ани сизин ичин дöküler.

21 Тä шинди Бени сатанын ели Бенимнäн бу софрада.

22 Адам Оолу гидер, нижä Онун ичин сыраланмыш. Ама вай о адама, кимдäн Адам Оолу сатылэр!»

23 Оннар башладылар сормаа бири-биринä: «Ажаба кимдир о, ким буну йапэр?»

Бүүклүк ичин кавга

24 Апостолларын арасында башлады бир кавга, ки билинсин, ким оннардан ен бүүк сайылажэк.

25 Иисус деди: «Миллетлерин падишахлары заabitлик едерлär инсанын ўстүнä. Инсан адлээр заabitлерини „ии йапан“.

26 Ама сиз оннар гиби олмайын. Ким ен бүүк сиздäн, олсун нижä ен күчүк, хем ким кулланэр, олсун изметчи гиби.

27 Зерä ким таа бүүк? О, ким софрада отурэр мы, оса ким измет едер ми? Диил ми о, ким софрада отурэр? Ама Бэн сизин аранызда бир изметчи гибийим.

28 Сизсиниз оннар, ким Бенимнäн билä херзаман Беним денемеклеримдä олду.

29 Онун ичин сизä падишахлык баашлэрэым, нижä Боба Бана баашлады,

30 ийäsиниз хем ичäsиниз Беним Падишахлымын софрасында хем отурсасыныз чорбажылык скемнелеринä, даава кесерäк Израилин оники тамызлыына».

Петринин атылмасы ичин хабер

31 Сааби деди Петрийä: «Симон, Симон, шейтан истеди сизи чалкасын, нижä боодайы,

32 ама Бэн дуа еттим сенин ичин, йуфкаланмасын сенин инанын. Да сän, енидäн дöнүп Бана, каавиелäсингардашларыны инанда».

33 Петри деди Она: «Сааби, бэн хазырым гитмää Сениннäн зынданадан хем öлümädäн».

34 Ама Иисус деди она: «Сёлеерим сана, Петри: бүүн хороц түнжä, сän ýч сыра Бендäн атылажкан».

35 Сора деди хепсинä: «Аchan йоллады сизи кесесиз, хийбесиз хем айак капсыз, варды мы сизин

бир сыкынтыныз?» Оннар жувап еттиләр: «Хич бишәйдә йокту».

36 Иисус деди: «Ама шинди деерим сизä: Кимин вар кесеси, алсын йанына. Кимин вар хийбеси, йанына алсын. Кимин йок кылышы, сатсын ўст рубасыны да алсын кылыш кендинä.

37 Зерä лääzym таманнансын Бенимнän бу сözlär, ани йазылы: „О койулду законсузларлан бир сайыйа“. Бу йазы тездä лääzym таманнансын Бенимнän».

38 «Сааби, – деди оннар, – тä, ики кылыш!» О жувап етти: «Етäр!»

Иисус Зейтин байрында

39 Иисус, дышары чыкып, алышмасына гёрä, гитти Зейтин байрына. Ўүренижилери гитти Онун ардына.

40 Аchan етиштиләр о еrä, деди оннара: «Дуа един, ки дўшмейäсиниз денемейä».

41 Сора узаклашты оннардан бир сопа атымы, диз чöктü да башлады дуа етмää:

42 «Боба, еер истärsейдин, ашырт Бендän бу ажы чöлмää! Хеп ока- дар олсун диил Беним истедиим, ама Сенин».

43 Ozаман гöктäн гöстерилди бир ангил, ангысы гелди Ону гиргин- нетмää.

44 Булунуп бүük зеетлердä, Иисус башлады таа хашлак дуа етмää. Онун тери аннысындан дамнарды ерä бүük кан дамнала- ры гиби.

45 Дуадан сора калкып, гелди ўүренижилеринä, ама оннар, ка- хырдан йорулуп, уйумуштулар.

46 О деди оннара: «Нечин уй- яйэрсыныз? Калкын да дуа един, ки денемейä дўшмейäсиниз».

Иисус тутулэр

47 Иисус таа лафедärkäñ, пей- даланды бир сöрү инсан. Онна- рын öнү сора гидäрди ўүренижи- лерин бириси, ады Иуда. О йак- лашты Иисуса, öpsün Ону дейни.

48 Ама Иисус деди: «Иуда, бир öпüшлän ми сатэрсын Адам Оолуну?»

49 Оннар, ким Иисуслан ба- барды, гёрüp, не олэр, сордулар Она: «Сааби, кылышчлан уралым мы?»

50 Бириси оннардан урду баш попазын чыраана да кести онун саа кулааны.

51 Ама Иисус деди: «Олмаз, етäр!» Бу адамын кулаана дииди да алыштырды.

52 Сора Иисус деди бүük попаз- лара, Айоз бинанын бекчилерин заabitлеринä хем аксакаллара, ан- гылары гелдилäр Ону тутмаа: «Сиз чыктыныз Бени тутмаа, нижä бир хайдуду, кылышчларлан хем сопа- ларлан.

53 Хер гүн сизиннän булунурдум Айоз бинада, Бени тутмадыныз. Ама шинди гелди сизин саады- ныз, каранык куведин саады».

Петри атылэр Иисустан

54 Иисусу туттуктан сора гötür- düläр баш попазын евинä. Петри узактан узаа излärди оннары.

55 Тутуштурдулар бир атеш аул ичиндä да отурдулар онун дола- дында. Петри отурду оннарын ара- сында.

56 Бир изметkäр кыз атешин ай- дыннында гёрдү Петрийи, уз она бакты да деди: «Бу адам да Онуннанды».

57 Петри атылды, дейерäк: «Ка- ры, бэн Ону хич танымээрым!»

58 Бираздана башкасы деди: «Сэн дä оннардансын». Ама Пет- ри деди: «Бей адам, бэн диилим оннардан».

59 Йакын бир сааттан сора таа бириси деди: «Хич лафсыз, бу адам да Онуннанды, зерä о да га- лилейалы».

60 Петри жувап етти: «Бей адам, хич аннамээрым, не сёлеерсин». Аchan Петри таа лафедäрди, хороцöttü.

61 Сааби дöндү да уз Петрийä бакты. Ozаман Петри аклына ге- тирди лафлары, ани сёледийди Иисус: «Бүүн хороцöttünjää, сэн ýч сырса Бендän атылајан».

62 Петри чыкты дышары да ажы аалады.

Иисусу аскерлэр гүлмää алэрлар

63 Иисусун бекчилери гүлмää алардылар хем дүййärдилäр Ону.

64 Бааладылар Онун гözлерини да сорардылар: «Пророклук ет, ким урду Сана?»

65 Хем таа чок бетваларлан Ону бетвалардылар.

Иисус Синедрионун öнүндä

66 Аchan айдыннанды, халкын ак- сакаллары, бүük попазлар хем бил- гичлär топланылар. Иисусу гетир- дилäр Синедриона да сордулар:

67 «Сänsin mi Христос? Сölä бизä». Иисус жувап етти: «Еер сёл- лärсейдим сизä, инанмайажэнэз.

68 Еер сорарсайдым сизä, жувап етмейежениз Бана /хем дä кол- вермейежениз Бени/.

69 Бүүндän сора Адам Оолу оту- рабжэк кудретли Аллахын саа та- рафында».

70 Хепси сорардылар: «Аслы мы, ани Сэн Аллахын Оолуйсун?» О жувап етти: «Нижä сёлеерсиниз, Бäним».

71 Ozаман дедилäр: «Не лääzym бизä башка шаат? Биз кендимиз ишиттик лафы Онун аазындан».

Иисус кулланыжы Пилатын öнүндä

23 Ондан сора хепси калкты- лар да Иисусу Пилата гö- түрдүллär.

2 Башладылар Ону кабаатланыр- маа болä лафларлан: «Биз булдук бу Адамы, бизим инсаны кызыштыркан калкынмаа хем дургударкан, харч öдämесиннäр Кесара. О кендини сайэр Христос – Па- дишах».

3 Пилат сорду: «Сänsin mi Иудейлерин Падишахы?» «Ölä, нижä сёлеерсин», – жувап етти Иисус.

4 Пилат деди бүük попазлара: «Бэн булмээрым бир дä кабаат бу адамда».

5 Onнар чок чалыштылар, дейип: «О калдырэр инсаны, ўуре- дер бүтүн Иудейада, башлайып Галилейадан бурайы кадар».

Иисус Иродун öнүндä

6 Пилат, ишидип буну, сорду: «Бу адам Галилейадан мы?»

7 Аchan аннады, ани Иисус Иро- дун кулланмасындан, Ону Ирода

йоллады, ангысы о гүннердә Иерусалимдейди.

⁸ Ирод, гөрүп Иисусу, пек севинди, зерә чоктан истәрди Ону гөрсүн, чүнкү Онун ичин ишиттийди да умутланарды гөрсүн Ону йапаркан бир мераклы нышан.

⁹ Койду Она чок сорушлар, ама Иисус хич жувал вермеди.

¹⁰ Бүүк попазлар хем билгичләр орада дуардылар да бүүк ўфкечелән амазлардылар Ону.

¹¹ Ирод кенди аскерлериннän ашаалатты хем гүлмää алды Иисусу, гиидирди Ону йалабык рубайлан, сора геери йоллады Пилата.

¹² О гүндән сора Ирод хем Пилат достлаштылар бири-бириннäн, ама бу гүнä кадар душманык едäрдилäр.

Иисус хем Варавва

¹³ Пилат топлады бүүк попазлары, ондержилери хем инсаны

¹⁴ да деди оннара: «Гетирдиниз бана бу Адамы, нижä бирисини, ангысы кызыштырэр инсаны калкынмаа. Ама аараштырып хепсии сизин онёнүздä, булмадым бу Адамда бир дä кабаат, не сиз сөлединиз.

¹⁵ Ирод да булмады, онуштан Ону геери бизä йоллады. Гөрерсиниз, бу Адам бишеге йапмады, ки ѡлумää кабаатлы олсун.

¹⁶ Онуштан дүүдүрдүктäн сора колвережäм Ону».

¹⁷ Хер Паскеллä йортусунда Пилат лäэзимды колверсинге калпамышлардан бирисини./

¹⁸ Ама хепси оннар баардылар бир сеслän: «Олумää Ону, колвер бизä Вараввайы!»

¹⁹ Вараввайы зындана кападыйдylar калкынмак хем адам ѡлдүрмää бетеринä, не о йапмышты касаба ичиндä.

²⁰ Пилат енидäн данышты оннара, умутланарак, колверсинге Иисусу,

²¹ ама оннар баардылар: «Гер, гер Ону ставроза!»

²² Пилат ўчунжü сырса сорду: «Не кötüлük О йапты? Бän булмадым бир дä кабаат Онда ѡлум ичин. Ёlä ки, дүүдүрдүктäн сора колвережäм Ону».

²³ Оннар бүүк сеслän баардылар хем зорладылар, ки Иисус герилсинге ставроза. Оннарын /хем бүүк попазларын/ баармаклары енседилäр.

²⁴ Пилат каарлады оннарын истедиклерини таманнасын.

²⁵ Колверди ону, ким капана капалыйды калкынмак хем адам ѡлдүрмää ичин, ону, кими истедилäр, ама Иисусу бракты оннарын истедиинä.

Иисусу герерлärп ставроза

²⁶ Ачан гётүрдилäр Ону ставроза гермää, йолда дургуттулар бир адамы, ады Киринели Симон, ангысы кырдан гелäрди. Койдуллар онун омузларына ставрозу, ки Иисусун ардына гётүрсүн.

²⁷ Иисусун ардына гидäрди бир сүрү инсан хем карылар, ангылары аалардылар хем гүүслеринä дүүйäрдилäр.

²⁸ Иисус, дöнүп оннара, деди: «Иерусалимин кызлары, ааламайын Беним ичин, ама аалайын кендиниз ичин хем ушакларыныз ичин.

²⁹ Зерä йаклашэр вакыт, ачан инсан дейежек: „Не мутлу ушаксыз карылара, ангылары хич дуудурмадылар хем хич емзирмединлär!“

³⁰ Озаман дейежеклär байыр канараларына: „Дүшүн бизим ўстүмүзä!“ хем байылары: „Ӧртүн бизи!“

³¹ Еер бу йапыларсайды ешил фиданнан, не олаажэк озаман, ачан куруйажэк?“

³² Иисуслан барабар гётүрүрдүллär ики хайдут, ангыларыны лäэзимды ѡлдүрсүннäр Онуннан барабар.

³³ Етишип ерä, нересинä денилер «Баш Кемии», орада ставроза гердилäр Ону хем ики хайдуду: бирисини саа, обүрёнү сол тарафына.

³⁴ Иисус дейёрди: «Боба, афет оннары, зерä билмеерлär, не йа-пэрлар!» Аттылар четелä, пайедип рубаларыны бири-бириниң арасында.

³⁵ Инсан дуарды орада да сииредäрди. Ондержилäр гүлмää алардылар Иисусу хем дейёрдилäр: «О башкаларыны куртарды; еер О Христоссайды, Аллахын Сечилимиши, ко Кендини куртарсын!»

³⁶ Аскерлär гүлмää алардылар Ону. Йаклаштылар да вердилäр ииши шарап,

³⁷ дейип: «Еер Сэнсейдин Иудейлерин Падишахы, куртар Кендини!»

³⁸ Онун башы ўстүндä йазылыйды/латин, урум хем чыфыт дилин-дä/: «Иудейлерин Падишахы».

³⁹ Ставрозда герили хайдутлардан бириси кötüлärди Ону, дейип: «Еер сән Христоссайдын, куртар Кендини хем бизи дä!»

⁴⁰ Ама обүрү азарлады ону, дейерäк: «Коркмээрсын мы Аллахтан, ачан кендин дä булунэрсын хеп бу жеза алтында?

⁴¹ Бизим ичин доору кабледелим йарашибыр жезайы кабаатымыз ичин, ама бу Адам йапмады бир дä кötüлük».

⁴² Сора данышты Иисуса: «Саби, аклына гетир бени, ачан гележän Сенин падишахлынына».

⁴³ Иисус жувал етти: «Доору сөлеерим сана, бүүн олажан Бенимнäн райда».

Иисус öлер

⁴⁴ Алтынжы саадын долайындейди. Олду бүүк каранык бүтүн мемлекеттä, ани тутту ўч saat, докузунжу саада кадар*.

⁴⁵ Гүн каарды, Айоз бинанын ичянкы пердеси йыртылды ортадан.

⁴⁶ Иисус бүүк сеслän баарды: «Боба, Сенин елиниң верерим дұхуму!» Дейип бу лафлары, салверди дұхуну.

⁴⁷ Аскер ўзбашы, гөрүп, не олду, метиннеди Аллахы, дейип: «Хакына, ани бу Адам кабаатсызы!

⁴⁸ Ачан хепси инсан, ким гелдийдилäр сииретмää, гөрдүллär, не олду, даалыштылар, херкези дүййерäк кенди гүүсүнү.

⁴⁹ Хепси, ким Иисусу таныларды, хем карылар, ангылары

* 23:44 Алтынжы saat – ўүлән. Докузунжу saat – saat 15.

Галилейадан гелдийдилär, дурдулар узакта да бакардылар, не олэр.

Иисусу гёмерлär

50 Орада варды Синедрион азаларындан бир ии хем доору адам, ады Иосиф,

51 ангысы пай алмадыйды оннарын неетлериндä хем йаптыклатында. Бу адам иудейлерин Ари-мафейа касабасынданды, Аллахын Падишахлыны беклärди.

52 Бу адам гитти Пилата, Иисусун гүүдесини истеди.

53 Индириди Ону ставроздан, сарды бир кетен чаршафлан да койду бир ени, ойулмуш канара ичиндä мезара, нередä тaa гёмүл-медиidi кимсей.

54 Бир жумаа гүнүйдү, йаклашарды жумертеси*.

55 Карылар, ангылары гелдийдилär Иисуслан Галилейадан, гиттилär Иосифин ардына, гёрдүлär мезары хем насыл ерлештирилди Иисусун гүүдеси мезар ичинä.

56 Сора дёндүлär геери, хазырладылар кокулары хем паалы йаалары, да жумертеси гүнү диннендилär Закона гёрä.

Иисус дирилер

24 Хафтанын илк гүнүндä, чин сабаалäն, бу карылар /хем башкалары да оннарлан барабар/ гелдилär мезары гёрмää. Гетидилär кокулу йаалары, ани хазырладылар.

2 Булдулар ташы, мезардан бир тарафа актарылмыш.

3 Гирдилär ичайына, ама Сааби Иисусун гүүдесини булмадылар.

4 Ачан билмäрдилär, не йапсыннар, бирдän гёстерилиди оннара ики адам, гиииймни йалабык рубайлан.

5 Карылар корктулар да ерэдän баш иилттилär, ама бу адамнар дедилär: «Нечин аарэрсыныз дирийи ёлўлерин арасында?

6 О йок бурада, дирилди. Акльынзы гетирин, не соледийди, ачан таа Галилейадайды.

7 О демишти: „Адам Оолу гүннахкерлерин елинä верилежек, ставроза герилежек да ўчүнжүгүнү дигилежек“.

8 Бу карылар аклына гетирдилär Иисусун лафларыны.

9 Дёнүп мезардан, хепсини буннары онбир апостола хем калан инсана соледилär.

10 Ким бу хабери гетирди, буннарды: Мария Магдалина, Иоана, Мария, Иаковун анасы, хем каланы, ким оннарлан бара-барды.

11 Оннарын лафлары апостоллара гөрүндү бир масал гиби, онуштан инанмардылар.

12 Ама Петри калкты да качты мезара. Етиштийнäн, иилди да бакты ичайына, ама кетен чаршафлардан карап бишегүрмäди. Ондан сора дёндү геери, шашарак буна, не олду.

* 23:54 Библийайа гёрä жумаа гүнү авшамнен гүн кауштуктан сора чекедер жумертеси.

ИисусEmmaus йолунда

13 О гүнү ики ўүренижи гидäрди бир күүйä, ани ады Emmaus, Иерусалимдän алтмыш стади* узаклы.

14 Оннар лафедäрди бири-бирииннэн хепси ичин, не олду.

15 Оннар лафедäркän хем сорушаркан, Иисус Кенди йаклашты оннара, да барабар гиттилär.

16 Оннарын гёзлери капалыйды, ки танымасыннар Ону.

17 Иисус сорду: «Сиз, гидäркän, не лафедесиниз?» Оннар бир кахырлы ўзлän дурдулар.

18 Оннардан бириси, ады Клеопа, деди Она: «Ажаба, сян йалныз мыйсын Иерусалимдä йабанжылардан, ким билмеер, не олду бурада бу гүннердä?»

19 «Не олду?» – сорду Иисус. Оннар жувап етилär: «Хепси буннар олду Иисуслан Назареттäн, Ангысы бир бүйүк пророкту лафында хем ишиндä, Аллахын хем бүтүн инсанын ёнүндä.

20 Ама бизим бүйүк попазлар хем ѡндержилär даава кестилär ѡлümä да ставроза гердилär Ону.

21 Ама биз умутланардык, ани О куртаражэк Израили. Да таа бүтүн ўчүнжүгүнү, нижä бу олду.

22 Бундан каарä, биркäч кары арамыздан шашмайа бизи койдулар. Оннар, чин-сабаалäн мезара гидип,

23 Онун гүүдесини булмадылар. Сора, гелип бизä, соледилär, ани ангиллери гёрмүшлär. Ангиллär оннара демиш, ани Иисус дирилди.

* 24:13 Алтмыш стади – оники километра.

24 Кимиси биздän гиттилär мезара да гёрдülär, ани хепси буннар ёлä, нижä карылар соледилär, ама Ону гёрмединлär».

25 «Не фикерсизсиниз сиз! – жувап етии Иисус. – Не зор ина-нэрсыныз пророкларын соледиклерини!

26 Дүшмееер ми, Христос болä зеетленсин, сора метинниинä етишсин?»

27 Сора башлады Моисейдän хем хепси пророклардан аннатмаа, не йазылы Онуун ичин Айоз Йазыларда.

28 Йаклашып күүйä, нерейи гидäрдилär, Иисус йапылды, ани ис-теер гитмää таа илери.

29 Ама оннар йалвардылар Она да дедилär: «Кал бизимнäн. Гүн каушэр, гежä олэр». О гирди, оннарлан калды.

30 Софрайа отурдуктан сора Иисус алды екмää, иисёзледи, кырды да верди ўүренижилерä.

31 Озаман ачылды гёзлери, да танылдылар Ону, ама О гёрүнмäз олду.

32 Оннар дейäрдилär бири-бириинä: «Ажаба, йанмарды мы ўреемиз, ачан О бизä йолда соледилär хем аннадарды Айоз Йазылары?»

33 Оннар хич ойаланмадылар, калкып, геери Иерусалимä дёндülär. Орада булдулар онбир апостолу хем башка ўүренижилерি, бирердä топлу,

34 ангылары солäрдилär бири-бириинä: «Хакына, Сааби дирилди, гёстерилиди Симона».

35 Озаман бу ики ўүренижи сөледиләр, не олду оннарлан йолда, хем насыл таныдылар Иисусу, екмäй кырarkan.

*Иисус гёстерилер
ўүренижилеринä*

36 Бöлә оннар лафедäркän, Иисус Кендиси пейдаланды араларында да деди: «Услулук сизä!»

37 Оннар корктулар хем шаштылар, санып, ани гöрерлär бир дұх.

38 Ама О деди: «Нечин қахырланэрсыныз хем нечин икileерсизиз ўреениздä?»

39 Бакын Беним еллери мä хем айакларыма. Бән Кендимим, дийин да бакын, зерä духун йок ети, не дä кемии, нижä гöрерсизиз Бендä».

40 Аchan деди бу лафлары, гöстерди оннара Кенди еллерини хем айакларыны.

41 Оннар севинмектäн хем шашмактan инанамардылар кенди гöзлерини. Озаман Иисус деди: «Вар мы сиздä бурада бишей имäй?»

42 Оннар вердилäр Она бир парча пишиш балык /хем бир парча гöмеч балы/.

43 Оалды да иди оннарын онёндä.

44 Сора деди: «Не сölедийдим сизä, аchan тaa булунардым сизиннäн, ани хепси, не вар йазылы

Моисейин Законунда, пророклaryн кийатларында хем Псалмаларда Беним ичин, лäэzym таманнансын».

45 Озаман ачты оннарын фикирлерини, аннасыннар Айоз Йазылары.

46 Иисус деди: «Бöлә йазылы, ани лäэzym зеетленсін Христос, ама ўчүнжү гүнү дирилсін олудаң.

47 Башлайып Иерусалим касабындан, лäэzym насаат олсун Онун адыннан хепси миллетләрә, ки пишман олсуннар гүнахларындан хем баашламак каблетсinnäp.

48 Сиз шаатсыныз хепси бу ишләрә.

49 Бән йоллайажам сизä не адамыш Беним Бобамдан. Сиз калын касаба ичиндä, кувет каблединжä йукардан».

Иисус гёкä калкэр

50 Иисус чыгарды оннары Иерусалимдäн Вифанийа күйүнä доору. Калдырды еллерини да иисöзледи оннары.

51 Аchan иисöзләрди оннары, айырылды оннардан да калкты гёкä.

52 Оннар баш иилттилäр Она, сора дöндүләр Иерусалимä бүүк севинмäклän.

53 Херзаман гидип Айоз бинайа, Аллахы метиннäрдилäр. /Амин./